

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Χαρακτηριστικά της κατανόησης του προφορικού λόγου

Η κατανόηση του προφορικού λόγου αποτελεί μια δεξιότητα κατά την οποία αναμειγνύονται τόσο φυσικές/σωματικές όσο και διανοητικές ψυχολογικές διαδικασίες, η ακρόαση και η κατανόηση (Turner, 1995). Το μέσο έκφρασης του προφορικού λόγου είναι η φωνολογία (McDonough, 1995), επομένως ο ακροατής πρέπει να προσλαμβάνει και να κατανοεί τα φωνήματα, τους ήχους της γλώσσας, τα οποία, παρόλο που δεν φέρουν καμία σημασία/νόημα, συνδυάζονται με τρόπο που σχηματίζουν τις λέξεις και τις φράσεις. Ο ακροατής πρέπει δηλαδή να κατανοεί μεγαλύτερες ενότητες λόγου από τους απλούς φθόγγους, καθώς επίσης κι ένα σύνολο υπερτεμαχιακών και παραγλωσσικών στοιχείων όπως η προφορά, ο επιτονισμός, οι χειρονομίες, η έκφραση του ομιλητή, κτλ (Harmer, 2001). Τέλος, όπως και η κατανόηση γραπτού λόγου, η κατανόηση προφορικού λόγου βασίζεται κι εξαρτάται από στοιχεία που σχετίζονται τόσο με το ίδιο το κείμενο όσο και με πολιτιστικά-πολιτισμικά στοιχεία μιας συγκεκριμένης κοινότητας.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι για την κατανόηση του προφορικού λόγου είναι απαραίτητη τόσο η ικανότητα της ακοής όσο και η απαιτούμενη προσοχή, η αποκωδικοποίηση και η ερμηνεία του μεταδιδόμενου μηνύματος (Turner, 1995).

Ο προφορικός λόγος μπορεί να είναι είτε συνεχής (ομιλία, ραδιόφωνο ειδήσεις, ανακοινώσεις σε σταθμούς κτλ.) είτε όχι (διάλογος). Σε κάθε περίπτωση ο ακροατής οφείλει να παρακολουθεί λόγο με συγκεκριμένη ροή η οποία εξαρτάται από τον ομιλητή που αποφασίζει πόσο γρήγορα και πόσο αναλυτικά θα παρουσιάσει τις πληροφορίες που μεταδίδει. Στις περισσότερες περιπτώσεις ο στόχος του δέκτη είναι κυρίως η άντληση πληροφοριών. Χαρακτηριστικό, μάλιστα, των καθημερινών περιστάσεων προφορικής συνομιλίας είναι ότι ο ακροατής οφείλει να κατανοήσει το λόγο του συνομιλητή του και να ανταποκριθεί άμεσα στο μεταδιδόμενο ακουστικό μήνυμα. Σε αυτές τις περιπτώσεις η συμμετοχή στον προφορικό λόγο χαρακτηρίζεται από ενεργητικότητα αφού ο ακροατής πρέπει να δηλώσει το βαθμό κατανόησης του μηνύματος που έλαβε με την απάντηση που θα κληθεί να δώσει άμεσα.

2. Χαρακτηριστικά περιστάσεων που αφορούν τη δεξιότητα κατανόησης προφορικού λόγου

Στις περιστάσεις επικοινωνίας στις οποίες εμπλέκεται η δεξιότητα κατανόησης προφορικού λόγου, το κείμενο το οποίο είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε

προκειμένου να επικοινωνήσουμε επιτυχώς με τους συνομιλητές μας έχει είτε επίσημο είτε καθημερινό, απλό ύφος.

Παρόλο που τα δύο αυτά είδη λόγου διαφέρουν τόσο ως προς την προφορά, το λεξιλόγιο και τη γραμματική και στις δύο περιπτώσεις οι ακροατές συνήθως έχουν κάποια γνώση του θέματος για το οποίο γίνεται λόγος. Επίσης ο ακροατής σχεδόν πάντα γνωρίζει εκ των προτέρων αρκετές πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση επικοινωνίας μέσα στην οποία καλείται να κατανοήσει το λόγο του συνομιλητή του, γνωρίζει δηλαδή ποιος, για ποιο λόγο καθώς και το θέμα για το οποίο μιλάει. Τέλος, κάθε ακροατής προσπαθεί να κατανοήσει ένα προφορικό κείμενο για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό από τον οποίο εξαρτάται το είδος των πληροφοριών στις οποίες εστιάζει την προσοχή του και συνεπώς το βαθμό στον οποίο κατανοεί το λόγο που ακούει.

Σε περιπτώσεις καθημερινού διαλόγου, εκτός από τις πληροφορίες που δέχεται ο ακροατής μέσω του λόγου του συνομιλητή του, αντλεί σημαντικές πληροφορίες από οπτικά ερεθίσματα που δέχεται, όπως π.χ. τα παραγωγιστικά στοιχεία. Ο ακροατής δίνει πληροφορίες στο συνομιλητή του σε τακτά διαστήματα (με το βλέμμα ή με κινήσεις) σχετικά με το αν κατανοεί τα όσα ακούει. Επιπλέον, έχει τη δυνατότητα να ζητήσει οποιοσδήποτε διευκρινήσεις (επανάληψη της φράσης, αργότερο ρυθμό κτλ) προκειμένου να αντιμετωπίσει πιθανές δυσκολίες κατανόησης. Δεν είναι συνηθισμένο φαινόμενο κάποιος ακροατής να αντιδρά μόνο στο τέλος της ομιλίας του συνομιλητή του (Ur, 1996).

Η πρόσληψη και η ερμηνεία του μεταδιδόμενου μηνύματος διευκολύνεται επίσης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ακροατής είναι απαραίτητο να κατανοήσει συνεχή λόγο (ανακοινώσεις, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, διαλέξεις) στον οποίο δεν έχει τη δυνατότητα να επέμβει για να ζητήσει διευκρινήσεις ή επανάληψη κάποιας φράσης που δεν κατανόησε. Σημαντικό ρόλο έχουν οι πληροφορίες που μεταδίδονται από παραγωγιστικά και εξωγλωσσικά στοιχεία όταν υπάρχει η οπτική επαφή, η γνώση του θέματος καθώς και η γνώση των πολιτισμικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν το λόγο του ομιλητή.

Ακόμη και στην τηλεφωνική επικοινωνία η οποία δε διευκολύνεται από οπτική επαφή, υπάρχουν στοιχεία, όπως ο επιτονισμός, τα οποία βοηθούν τον ακροατή να κατανοήσει το λόγο του συνομιλητή του. Επιπλέον, ο ακροατής με μικρές φράσεις δηλώνει ότι παρακολουθεί και κατανοεί τα λεγόμενα του συνομιλητή του.

3. Δυσκολίες των μαθητών στην κατανόηση προφορικού λόγου: Προβλήματα και λύσεις

Αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά της κατανόησης του προφορικού λόγου (ενεργητικότητα, αμεσότητα) καθώς και αυτά των δεξιοτήτων (ακοή, βραχύχρονη μνήμη) που την αφορούν, μπορούμε να κατανοήσουμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο χρήστης της γλώσσας, κυρίως βέβαια ο μαθητής της ξένης γλώσσας στο ρόλο του ακροατή.

Η πρώτη δυσκολία αφορά το ρυθμό και την προφορά της ομιλίας των φυσικών ομιλητών οι οποίοι μιλούν γρήγορα και προκαλούν προβλήματα στην κατανόηση των μαθητών της ξένης γλώσσας. Οι μαθητές μιας ξένης γλώσσας χρειάζονται περισσότερο χρόνο από τους φυσικούς ομιλητές για να κωδικοποιήσουν και να ερμηνεύσουν το λόγο που προσλαμβάνουν προφορικά και επομένως ο ρυθμός των φυσικών ομιλητών τους προκαλεί δυσκολίες σε αυτό το επίπεδο.

Επίσης, οι περισσότεροι μαθητές εξαρτούν την κατανόηση του λόγου από την προσήλωση σε κάθε λέξη και φράση του ομιλητή. Αυτή η τακτική καθιστά απαραίτητη τη γνώση της σημασίας όλων των λέξεων και φράσεων και η ύπαρξη άγνωστων λέξεων μπλοκάρει τους ακροατές και μειώνει την κατανόηση του μηνύματος. Επιπλέον, η ελλιπής σύνδεση ανάμεσα στο σημασιολογικό και στο φωνολογικό επίπεδο της λεκτικής πληροφορίας τους δημιουργεί σοβαρές δυσκολίες. Δηλαδή ένα άτομο είναι δυνατό να έχει άριστη γνώση σε σημασιολογικό επίπεδο, κατέχει τη σημασία της λέξης αλλά να βρίσκεται σε σύγχυση στο φωνολογικό-αρθρωτικό επίπεδο.

Μια άλλη δυσκολία για τους μαθητές οφείλεται στην προσωπική διαφορετική αντίληψη των πολιτιστικών αναφορών και της δομής του λόγου από αυτή που αντανάκλαται και εκφράζεται στα κείμενα, γραπτά ή προφορικά, της γλώσσας που μαθαίνουν. Έτσι, ενώ κατανοούν το σημασιολογικό νόημα κάθε μεμονωμένης λέξης του μηνύματος που προσλαμβάνουν, δεν κατανοούν τη σημασία του συνόλου του μηνύματος.

Πολύ συχνά οι μαθητές της ξένης γλώσσας δυσκολεύονται κατά την κατανόηση του προφορικού λόγου επειδή θα πρέπει να ανταποκριθούν άμεσα στο γλωσσικό ερέθισμα που λαμβάνουν παράγοντας προφορικό λόγο οι ίδιοι, δεξιότητα που επίσης παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες στους χρήστες της ξένης γλώσσας.

Τέλος, όταν είναι απαραίτητο να κρατήσουν σημειώσεις στη ξένη γλώσσα, συχνά παρουσιάζεται κάποια αδυναμία της βραχυπρόθεσμης μνήμης να συγκρατήσει την πληροφορία που παίρνει και να την αναπαραγάγει αμέσως σε γραπτό λόγο. Επιπλέον,

δεν μπορούν να συγκρατήσουν τις πληροφορίες που λαμβάνουν στην ξένη γλώσσα. Προσηλώνουν την προσοχή τους στο να κατανοήσουν τη κάθε λέξη ξεχωριστά και δεν εστιάζουν στην κατανόηση του γενικού νοήματος που θα τους βοηθήσει να επικοινωνήσουν με το συνομιλητή τους.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι υπάρχουν αρκετά στοιχεία που κάνουν ένα κείμενο δύσκολο στην κατανόηση του. Ιδιαίτερα όταν αναφερόμαστε σε προφορικό λόγο, σημαντικό ρόλο παίζει η ικανότητα του ακροατή να αξιοποιεί άμεσα τις πληροφορίες που λαμβάνει για να κατανοήσει στοιχεία που ειπώθηκαν και δεν έγιναν πλήρως αντιληπτά.

Το ξενόγλωσσο μάθημα πρέπει να προετοιμάσει τους μαθητές προς αυτή την κατεύθυνση, της άμεσης αξιοποίησης όλων των πληροφοριών για να αντιμετωπίζουν επιτυχώς δυσνόητα κείμενα ή λόγο και να κατανοούν μεγάλο μέρος των πληροφοριών που προσλαμβάνουν ακόμη και σε δύσκολες συνθήκες όπου η κατανόηση είναι προβληματική.

Η συνεχής επαφή των μαθητών με τη γλώσσα που μαθαίνουν ασφαλώς αποτελεί έναν τρόπο εξοικείωσής τους με αυτή. Ωστόσο, υπάρχουν πολλά άλλα μέσα με τα οποία ο καθηγητής μπορεί να εξασφαλίσει την αποτελεσματική εξάσκηση των μαθητών του στην κατανόηση του προφορικού λόγου.

Προ-διδασκαλία λεξιλογίου: διδάσκοντας τις άγνωστες λέξεις στους μαθητές ο καθηγητής μπορεί να εξασφαλίσει σε υψηλό βαθμό την κατανόηση των κειμένων που ακούνε προφορικά μέσα στην τάξη. Ωστόσο, είναι πολύ σημαντικό οι μαθητές να μάθουν να αντιμετωπίζουν δυσνόητα κείμενα σε αυθεντικές περιστάσεις όπου δεν θα υπάρχει η δυνατότητα να έχουν τη βοήθεια κάποιου που γνωρίζει περισσότερο την ξένη γλώσσα από ό,τι αυτοί. Ένας τρόπος προετοιμασίας των μαθητών για αυτές τις περιπτώσεις είναι να μην εξηγούνται όλες οι άγνωστες λέξεις εκ των προτέρων έτσι ώστε οι μαθητές να μπαίνουν στη διαδικασία να συνάγουν την ερμηνεία τους χρησιμοποιώντας άλλα στοιχεία του κειμένου όπως τα συμφραζόμενα ή τα παραγλωσσικά στοιχεία (χρήση συμφραζομένων για την κατανόηση του μηνύματος).

Ακρόαση εκτός μαθήματος για ευχαρίστηση (extensive listening): αυτού του είδους η ακρόαση γίνεται κυρίως για λόγους ευχαρίστησης όταν οι μαθητές είναι μόνοι τους. Διαφέρει από την επικεντρωμένη (intensive listening) ακρόαση που χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι οι μαθητές είναι πιο συγκεντρωμένοι και προσέχουν περισσότερο τις πληροφορίες που δέχονται ενώ έχουν περισσότερο άγχος για την κατανόησή τους.

Αυθεντικότητα των κειμένων που επιλέγονται: Τα αυθεντικά κείμενα ενδείκνυνται για να φέρουν τους μαθητές σε μια άμεση και ρεαλιστική επαφή με κείμενα της γλώσσας που μαθαίνουν. Το αυθεντικό υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμα και σε μαθητές πρώτων επιπέδων. Στην περίπτωση αυτή βέβαια είναι απαραίτητο οι δραστηριότητες που θα εξετάζουν το βαθμό κατανόησης των κειμένων αυτών να είναι απλές και οι πληροφορίες που θα ζητώνται από τους μαθητές να είναι ανάλογες του επιπέδου τους, έτσι ώστε να μην αποθαρρύνονται εξαιτίας των δυσκολιών κατανόησης που θα παρουσιάζει το κείμενο (Harmer, 2001).

Ενδιαφέρον: Πολλές από τις δραστηριότητες που σχεδιάζονται από τον καθηγητή με στόχο την ανάπτυξη της δεξιότητας της κατανόησης προφορικού λόγου δεν είναι αποτελεσματικές γιατί τα θέματα των κειμένων που επιλέγονται δεν εντάσσονται στο πλαίσιο των ενδιαφερόντων των μαθητών. Έτσι, οι μαθητές, χωρίς ενδιαφέρον να κατανοήσουν το περιεχόμενο των κειμένων, δεν καταβάλλουν την απαιτούμενη προσπάθεια να ξεπεράσουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν με αποτέλεσμα να μην κατανοούν τελικά το περιεχόμενό τους και να αποθαρρύνονται, γεγονός που έχει ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες στη γενικότερη διαδικασία εκμάθησης της ξένης γλώσσας. Για να αποφευχθούν τέτοιου είδους φαινόμενα θα πρέπει ο δάσκαλος της ξένης γλώσσας να γνωρίζει τους τρόπους με τους οποίους θα επιλέγει τα θέματα των κειμένων με τα οποία θα ασχολείται η τάξη του. Κυρίως, όταν ο δάσκαλος γνωρίζει τα ενδιαφέροντα των μαθητών μπορεί να επιλέξει κείμενα των οποίων το περιεχόμενο θα επιθυμούν να κατανοήσουν.

Αν δεν είναι απόλυτα σίγουρο ότι η επιλογή του θέματος του κειμένου είναι σωστή μπορεί ο καθηγητής να προκαλέσει ο ίδιος ενδιαφέρον στους μαθητές του. Με ερωτήσεις για το θέμα, με δραστηριότητες που θα καλούν τους μαθητές να προβλέψουν το περιεχόμενό του στηριζόμενοι στις εικόνες ή τις λεζάντες που το συνοδεύουν τους προκαλεί να προσπαθήσουν να το κατανοήσουν για να διαπιστώσουν κατά πόσο οι προβλέψεις τους είναι έγκυρες.

Επιπλέον, δεδομένου ότι οι μαθητές στην καθημερινή τους ζωή θα κληθούν να κατανοήσουν ποικίλες μορφές προφορικού λόγου, ο καθηγητής θα πρέπει να τους εξοικειώσει με κάθε μια από αυτές έτσι ώστε να αποκτήσουν γνώσεις που θα τους βοηθήσουν στην κατανόησή τους όταν προκύψει ανάλογη ανάγκη (Harmer, 2001).

Τέλος ο καθηγητής θα πρέπει συνεχώς να έχει υπόψη του ότι η δυσκολία των κειμένων θα πρέπει να είναι ανάλογη με το επίπεδο γνώσης της γλώσσας των μαθητών του. Ένα δύσκολο κείμενο αποθαρρύνει τους μαθητές, ενώ ένα πολύ εύκολο δεν προάγει τη γνώση τους και παράλληλα δεν τους κεντρίζει το ενδιαφέρον.

4. Σκοπός της διδασκαλίας της κατανόησης προφορικού λόγου

Οι δραστηριότητες της κατανόησης του προφορικού λόγου θα πρέπει να έχουν στόχο:

α) να αποκτήσουν οι μαθητές την ικανότητα να ανταποκρίνονται επιτυχώς στις καθημερινές περιστάσεις επικοινωνίας που εμπλέκεται η συγκεκριμένη δεξιότητα (Ur, 1996).

β) να αποκτήσουν οι μαθητές επίγνωση των προβλημάτων που έχουν σε αυτή τη δεξιότητα και να αναπτύξουν τις στρατηγικές που θα τους βοηθήσουν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν

γ) να αποκτήσουν οι μαθητές ενεργητική συμμετοχή και να μην είναι παθητικοί ακροατές

δ) να υπάρχει ουσιαστική σύνδεση μεταξύ των δεξιοτήτων που αναπτύσσονται στο μάθημα αφού στην καθημερινή ζωή η δεξιότητα κατανόησης προφορικού λόγου συνδέεται άμεσα με άλλες, κυρίως παραγωγικές, δεξιότητες.

ε) τέλος, μέσω της ανάπτυξης της δεξιότητας της κατανόησης προφορικού λόγου είναι απαραίτητο οι μαθητές να αναπτύξουν κριτική επίγνωση της γλώσσας, να είναι ικανοί να διακρίνουν και να κατανοήσουν τη στάση και τη θέση του ομιλητή απέναντι στο θέμα για το οποίο αυτός εκφράζεται.

Το μάθημα της ξένης γλώσσας είναι ένα γλωσσικό μάθημα, επομένως θα πρέπει ο εκπαιδευτικός μέσα από αυτό να επιδιώξει έναν γενικότερο εκπαιδευτικό στόχο της δημιουργίας αυτόνομων, σκεπτόμενων και υποψιασμένων ομιλητών-πολιτών.

5. Στρατηγικές κατανόησης προφορικού λόγου

Η κύρια δυσκολία του προφορικού λόγου είναι το γεγονός της συνεχούς ροής του. Ο ακροατής δεν έχει την ευκαιρία, όπως συμβαίνει με τα γραπτά κείμενα, να ανατρέξει σε προηγούμενες πληροφορίες για να αξιοποιήσει στοιχεία που θα τον βοηθήσουν να ξεπεράσει πιθανές δυσκολίες που αντιμετωπίζει. Έτσι, στους στόχους του ξενόγλωσσου μαθήματος θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η απόκτηση στρατηγικών που θα διευκολύνουν την κατανόηση του προφορικού λόγου ακόμη και σε περιπτώσεις που πρόκειται για κείμενο με δυσκολίες. Οι μαθητές στο μάθημα της ξένης γλώσσας θα πρέπει να μάθουν πώς να αντιδρούν σε περιπτώσεις που θα χρειάζεται να κατανοήσουν μια δύσκολη προφορική συζήτηση σε περιστάσεις επικοινωνίας όπου δεν θα έχουν τη βοήθεια του καθηγητή ή κάποιου που γνωρίζει τη γλώσσα.

Μερικές από τις πιο αποτελεσματικές στρατηγικές είναι (Oxford, 1990):

Καταιγισμός ιδεών: Ο καταιγισμός ιδεών είναι μια στρατηγική κατά την οποία οι μαθητές ενθαρρύνονται να συμβάλουν με όποια ιδέα έχουν στο ερώτημα ή στα ερωτήματα που τους θέτει ο καθηγητής. Η διαδικασία αυτή γίνεται μέσα σε ένα φιλικό κλίμα έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να εκφράσουν ελεύθερα την άποψή τους χωρίς να έχουν την αίσθηση ότι θα κριθούν αρνητικά αν πουν κάτι που δεν ισχύει. Επίσης, ο καθηγητής πρέπει να προσπαθήσει να ενθαρρύνει τους πιο ντροπαλούς μαθητές να συμμετάσχουν στη διαδικασία αυτή χωρίς να έχουν αναστολές.

Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης: Με ερωτήσεις σχετικές με το θέμα του κειμένου, ο καθηγητής μπορεί να ενεργοποιήσει τις παλαιότερες γνώσεις των μαθητών ώστε να δημιουργήσουν συνειρμούς που θα τους βοηθήσουν στην κατανόησή του.

Προκειμένου να εξασφαλίσει ο δάσκαλος ότι οι μαθητές του έχουν κάποια γνώση σχετικά με το θέμα που θα τους απασχολήσει στην κατανόηση του προφορικού λόγου, μπορεί να τους το αναφέρει από το προηγούμενο μάθημα έτσι ώστε αυτοί να έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν σχετικά είτε συζητώντας με τους συμμαθητές τους, είτε ανατρέχοντας σε γραπτές ή άλλες πηγές. Ο δάσκαλος μπορεί ακόμη να τους προτείνει πηγές στην ξένη γλώσσα που μαθαίνουν, και σε αυτή την περίπτωση η δραστηριότητα εμπλέκει εκτός από την κατανόηση του προφορικού και την κατανόηση του γραπτού λόγου. Ωστόσο, αν το επίπεδό τους στα ελληνικά δεν είναι ακόμη ιδιαίτερα ικανοποιητικό μπορούν να ενημερωθούν σχετικά με το θέμα που θα τους απασχολήσει στη μητρική τους γλώσσα. Επίσης όταν ο δάσκαλος επιλέγει ιστορίες που έχουν σχέση με τη χώρα καταγωγής των μαθητών ή όταν τους λέει στην ελληνική γλώσσα ιστορίες που είναι γνωστές σε όλες τις χώρες όπως π.χ η Σταχτοπούτα, εξασφαλίζει ότι οι μαθητές του γνωρίζουν σχετικά με το θέμα του κειμένου της κατανόησης προφορικού λόγου.

Προβλέψεις: Αυτή η στρατηγική σχετίζεται με τις υποθέσεις που μπορεί να κάνει ο μαθητής σχετικά με το κείμενο που θα ακούσει. Όταν οι μαθητές, πριν την ακρόαση του προφορικού κειμένου, προβλέπουν το περιεχόμενό του αποκτούν κίνητρο για την κατανόησή του αφού έχουν στόχο να ελέγξουν το βαθμό στον οποίο οι προβλέψεις τους είναι σωστές. Στις υποθέσεις που θα κάνουν θα τους βοηθήσουν πολύ οι γνώσεις που έχουν γενικά για το θέμα του προφορικού κειμένου (βλ. προηγούμενη στρατηγική).

Χρήση παραγλωσσικών στοιχείων των ομιλητών: ο τονισμός, οι χειρονομίες και κυρίως οι εκφράσεις του προσώπου των ομιλητών μπορούν να βοηθήσουν πολύ αποτελεσματικά τον ακροατή να συμπεράνει την άποψη που εκφράζει ο συνομιλητής του. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αξιολογήσουν τα παραγλωσσικά στοιχεία όταν στο μάθημα χρησιμοποιείται το βίντεο στο οποίο συνδυάζεται η εικόνα με τον ήχο. Έτσι, αν ο δάσκαλος έχει στη διάθεσή του τον ανάλογο εξοπλισμό, μπορεί να χρησιμοποιήσει ποικίλο αυθεντικό υλικό στο μάθημά του, όπως διαφημίσεις, ταινίες κτλ. Αν ο δάσκαλος αφήσει τους μαθητές του να δουν μια φορά το υλικό που έφερε στην τάξη χρησιμοποιώντας μόνο την εικόνα (χωρίς ήχο) και μια φορά χωρίς εικόνα (μόνο με ήχο) θα συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι ο συνδυασμός ήχου-εικόνας μπορεί να τους διευκολύνει κατά την προσπάθειά τους να κατανοήσουν ένα κείμενο στη γλώσσα που μαθαίνουν.

Χρήση των συμφραζομένων για την κατανόηση του μηνύματος: παρόλο που ο δάσκαλος θα πρέπει να διδάξει κάποιο λεξιλόγιο για να διευκολύνει την κατανόηση των κειμένων από τους μαθητές, θα πρέπει να επιμείνει και να ενθαρρύνει την τάξη του να αξιολογεί τα συμφραζόμενα για να κατανοήσει άγνωστα μέρη του μηνύματος.

Αναγνώριση της δομής του λόγου: λέξεις όπως *κατ' αρχήν, στη συνέχεια, τελικά, όμως, αλλά, έτσι,* προσφέρουν πολύτιμη βοήθεια στον ακροατή για το νόημα του μηνύματος που θα εκφράσει ο ομιλητής στη συνέχεια. Ιδιαίτερα χρήσιμη αποδεικνύεται αυτή η στρατηγική στην κατανόηση της εξιστόρησης ενός γεγονότος, την αφήγηση μιας ιστορίας.

Αξιοποίηση της γνώσης σχετικά με τα μοντέλα λόγου (patterns): στον προφορικό λόγο επαναλαμβάνονται συχνά, στις ίδιες περιστάσεις επικοινωνίας, ίδια εκφραστικά μοντέλα τα οποία μπορούν να παράσχουν σημαντική πληροφορία στους μαθητές σχετικά με την επικοινωνιακή περίσταση την οποία θα πρέπει να κατανοήσουν π.χ. βοηθούν τους μαθητές να καταλάβουν ότι πρόκειται για παραγγελία σε εστιατόριο, τηλεφωνική επικοινωνία, κτλ (Oxford, 1990).

Προσοχή: διακρίνεται στη γενική (directed) και επιλεκτική (selective) προσοχή για την κατανόηση πληροφοριών. Η συγκεκριμένη στρατηγική βοηθά τους μαθητές να εστιάσουν την προσοχή τους ή σε γενικές πληροφορίες ή σε πληροφορίες που τους ενδιαφέρουν χωρίς να ασχοληθούν με τα στοιχεία του κειμένου που δεν τους αφορούν. Έτσι ξεχωρίζουμε την ακρόαση του κειμένου με στόχο την αναζήτηση των γενικών πληροφοριών/κεντρικών ιδεών (skimming) και την ακρόαση του κειμένου όπου ο μαθητής ενδιαφέρεται και για επιμέρους λεπτομέρειες που μεταδίδονται από

αυτό (scanning). Με προκαταρκτικές ερωτήσεις (preview questions) ο δάσκαλος μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές και στις δύο παραπάνω υποστρατηγικές. Για τους αρχάριους μαθητές οι ερωτήσεις αυτές πολύ συχνά δίνουν πολλές πληροφορίες για το κείμενο διευκολύνοντάς τους ταυτόχρονα να κατανοήσουν το κείμενο που θα ακούσουν. Είναι σημαντικό οι απαντήσεις που αναμένεται να δώσουν οι μαθητές να είναι απλές (σωστό/λάθος, ναι/όχι). Στους πιο προχωρημένους μαθητές αυτές οι ερωτήσεις δεν είναι απαραίτητο να δίνουν πολλές πληροφορίες για το κείμενο. Με γενικές ερωτήσεις, όπως «ποιες είναι οι 3 κύριες ιδέες του κειμένου», ο δάσκαλος μπορεί να καθοδηγήσει τους μαθητές να εντοπίσουν το γενικό νόημα του κειμένου (skimming). Οι ερωτήσεις γενικού περιεχομένου μπορούν να γίνονται στη μητρική γλώσσα των μαθητών ή ακόμη και στην ξένη γλώσσα αν το επιτρέπει το επίπεδό τους σε αυτή. Ερωτήσεις με αντικείμενο λεπτομέρειες του κειμένου βοηθούν τους μαθητές να εστιάσουν την προσοχή τους σε συγκεκριμένες πληροφορίες. Η χρήση της γλώσσας στόχου για τις συγκεκριμένες ερωτήσεις παρέχει στους μαθητές λεξιλόγιο-κλειδί το οποίο αποτελεί σημαντική βοήθεια για να εντοπίσουν τις απαντήσεις που χρειάζονται. Ωστόσο, με αυτή τη τακτική είναι δυνατό οι μαθητές να βρίσκουν την απάντηση αναζητώντας στο κείμενο που ακούν το συγκεκριμένο λεξιλόγιο χωρίς να κατανοήσουν πλήρως την ερώτηση. Τονίζεται ότι οι συγκεκριμένες τακτικές, παρόλο που είναι πολύ συχνές και βοηθητικές για τους μαθητές της ξένης γλώσσας δεν είναι κατάλληλες για όλους τους τύπους των κειμένων. Κείμενα που ως βασικά στοιχεία έχουν την ειρωνεία, το χιούμορ δεν προσφέρονται για αυτές.

Μετάφραση: Οι μαθητές των πρώτων κυρίως επιπέδων προστρέχουν στη πιστή μετάφραση του προσλαμβανόμενου κειμένου. Αυτό που θα πρέπει να κάνει ο δάσκαλος είναι να αποθαρρύνει τους μαθητές από αυτή την τεχνική η οποία πολύ συχνά μπορεί να τους παραπλανήσει και να τους οδηγήσει στη μη κατανόηση του κειμένου. Σε ό,τι αφορά τη σημασία των λέξεων, οι μαθητές θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν την ύπαρξη των ψευδόφιλων λέξεων (εμπάθεια-empathy) οι οποίες είναι δυνατό να τους παραπλανήσουν σε ό,τι αφορά τη σημασία του κειμένου.

Σημειώσεις: Παρόλο που η στρατηγική αυτή είναι πολύ σημαντική για την κατανόηση του προφορικού λόγου, συνήθως δεν αξιοποιείται όσο θα έπρεπε στο μάθημα της ξένης γλώσσας. Οι μαθητές είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσουν ότι το σημαντικό στις σημειώσεις είναι η κατανόηση και όχι η παραγωγή γραπτού κειμένου. Ακόμα και για τα πρώτα στάδια της εκμάθησης μιας γλώσσας είναι κατάλληλη η συγκεκριμένη άσκηση. Στα πρώτα στάδια οι μαθητές μπορούν να κρατούν σημειώσεις στην μητρική τους γλώσσα. Στη συνέχεια είναι δυνατό να

χρησιμοποιούνται και οι δύο κώδικες. Σε προχωρημένα επίπεδα οι σημειώσεις μπορούν να είναι στη γλώσσα στόχο. Οι τρόποι με τους οποίους είναι δυνατό οι μαθητές να κρατήσουν σημειώσεις είναι πολλοί. Π.χ. οι ακατέργαστες σημειώσεις στις οποίες όμως είναι απαραίτητο πολύ γρήγορα μετά την ακρόαση του κειμένου να επιστρέψουν σε αυτές για να οργανώσουν τη δομή τους. Επιπλέον, ο καθηγητής μπορεί να τους δώσει στοιχεία για τις πληροφορίες που θα πρέπει να κρατήσουν σε σημειώσεις. Σχεδιαγράμματα, χάρτες κτλ. είναι καλοί τύποι ασκήσεων με τις οποίες μπορούν να κάνουν εξάσκηση οι μαθητές στην ανάπτυξη αυτής της στρατηγικής.

Επανάληψη: προκειμένου οι μαθητές να εξοικειωθούν με συγκεκριμένα είδη λόγου ο δάσκαλος θα πρέπει να τους ενθαρρύνει να έρχονται συνεχώς σε επαφή με αυτά. Μπορεί π.χ. να αναθέσει σε κάποιους από τους μαθητές, οι οποίοι θα εναλλάσσονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, να ακούν καθημερινά το δελτίο καιρού και να ενημερώνουν τους συμμαθητές τους σχετικά με αυτό (διαμεσολάβηση). Έτσι όλοι οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να εξοικειωθούν με το λόγο των φυσικών ομιλητών σε αυτό το είδος, ενώ παράλληλα με την κατανόηση του προφορικού λόγου, οι μαθητές οι οποίοι θα πρέπει να ενημερώσουν για τον καιρό της ημέρας την τάξη θα εξασκούνται στην παραγωγή του προφορικού λόγου.

Χρήση αισθήσεων ή κίνησης: στους μικρούς κυρίως μαθητές αρέσει να χρωματίζουν σκίτσα, να ζωγραφίζουν, καθώς και να κάνουν διάφορες κατασκευές από χαρτί, μανταλάκια κτλ. Επομένως ο δάσκαλος της ξένης γλώσσας μπορεί να αξιοποιήσει αυτό το ενδιαφέρον των μαθητών του και κατά τη διάρκεια του μαθήματος δίνοντας οδηγίες στην ξένη γλώσσα να τους επιτρέψει να διασκεδάσουν ασκούμενοι ταυτόχρονα στην προφορική κατανόηση των οδηγιών. Ιδιαίτερα σε διάφορες γιορτές που ετοιμάζει το σχολείο οι μαθητές της ξένης γλώσσας μπορούν να συμμετέχουν με διάφορες εύκολες κατασκευές ή με τη διακόσμηση του χώρου την οποία θα ετοιμάσουν με τη βοήθεια των οδηγιών του δασκάλου τους.

Επίσης, στα πρώτα επίπεδα της ξένης γλώσσας οι μαθητές εξοικειώνονται με αυτή παίρνοντας οδηγίες από το δάσκαλο για να προχωρήσουν σε κάποια συγκεκριμένη ενέργεια. π.χ. όταν ο δάσκαλος χρησιμοποιεί την ξένη γλώσσα για να ζητήσει από τους μαθητές να κλείσουν το παράθυρο, να ανοίξουν την πόρτα, να μεταφέρουν ένα αντικείμενο από μια θέση σε μια άλλη έχει α) τη δυνατότητα να διαπιστώσει κατά πόσο γνωρίζει η τάξη συγκεκριμένα ρήματα, προθέσεις κτλ. και β) της δίνει τη δυνατότητα να εξοικειωθεί με την Κατανόηση Προφορικού Λόγου.

Συνεργασία: Η στρατηγική αυτή αφορά δραστηριότητες που ευνοούν τόσο τη συνεργασία των μαθητών μεταξύ τους όσο και με πιο έμπειρους χρήστες της γλώσσας-στόχου (όπως π.χ. ο δάσκαλος). Για την ανάπτυξη της συνεργασίας των μαθητών είναι χρήσιμο να χωρίζεται η τάξη σε ομάδες τα μέλη των οποίων έχουν ένα κοινό στόχο. Έτσι, πριν ξεκινήσει η ακρόαση του κειμένου, ο δάσκαλος μπορεί να χωρίσει την τάξη του σε ομάδες. Μια ομάδα έχει σκοπό να βρει τις ερωτήσεις που θα απαντήσουν στη συνέχεια τα μέλη των άλλων ομάδων. Με αυτόν τον τρόπο η ομάδα που βγάζει τις ερωτήσεις αποκτά σκοπό και ενδιαφέρον για να ακούσει προσεκτικά ενώ οι άλλες ομάδες θα πρέπει να απαντήσουν σε ερωτήσεις που ανταποκρίνονται στο επίπεδό τους αφού τις επέλεξαν άτομα του ίδιου επιπέδου στη ξένη γλώσσα με αυτούς.

Διαμεσολάβηση: Ο δάσκαλος ζητάει από τους μαθητές, αφού ακούσουν ένα κείμενο στην ελληνική γλώσσα να το μεταφέρουν προφορικά στη μητρική τους γλώσσα σε κάποιον από τους μαθητές που δεν το έχει κατανοήσει, κάνοντας το διαμεσολαβητή. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι ιδιαίτερα επικοινωνιακή, ωστόσο, απαιτείται όλοι οι μαθητές της τάξης να έχουν την ίδια μητρική γλώσσα και βέβαια ο δάσκαλος να τη γνωρίζει πολύ καλά. Είναι δυνατόν, όμως, να λειτουργήσει και αντίστροφα, δηλαδή, ο μαθητής να διαβάσει κάτι στη μητρική του γλώσσα και να το παρουσιάσει προφορικά (ή γραπτά) στους συμμαθητές του στην τάξη, μεταφέροντας τις πληροφορίες στην ελληνική γλώσσα, χωρίς όμως να κάνει κατά λέξη μετάφραση.

Περίληψη: Ο δάσκαλος ζητάει από τους μαθητές να ακούσουν ένα κείμενο που έχει επιλέξει ο ίδιος στην ελληνική γλώσσα και ζητάει στη συνέχεια σε έναν από αυτούς να το παρουσιάσει περιληπτικά και σε απλή γλώσσα σε κάποιον από τους συμμαθητές που δεν το έχει κατανοήσει. Η συγκεκριμένη άσκηση έχει ομοιότητες με την άσκηση της διαμεσολάβησης. Απευθύνεται σε μαθητές που χειρίζονται καλά και την παραγωγή προφορικού λόγου στην ελληνική γλώσσα, ενώ μπορεί να εφαρμοστεί και σε πολυπολιτισμικές τάξεις όπου οι μαθητές δεν έχουν όλοι τον ίδιο πρώτο κώδικα επικοινωνίας.

Μεταφορά: Με αυτή τη στρατηγική ο μαθητής μπορεί να μεταφέρει γνώση που ήδη έχει προκειμένου να κατανοήσει νέα δεδομένα που προσλαμβάνει στη ξένη γλώσσα. Τέτοια στοιχεία μπορεί να είναι γλωσσικά στοιχεία της μητρικής του γλώσσας στην νέα γλώσσα που μαθαίνει ή στοιχεία της ξένης γλώσσας που γνωρίζει σε στοιχεία νέα. Πολύ συχνά βέβαια με τη μεταφορά οι μαθητές μπορεί να παραπλανηθούν. Π.χ

αν κάποιος μαθητής συσχετίσει τις λέξεις εμπάθεια και empathy είναι προφανές ότι θα οδηγηθεί σε παρανόηση της μεταδιδόμενης πληροφορίας.

Αυτοέλεγχος: με τη στρατηγική αυτή οι μαθητές αξιολογούν την επίδοσή τους και αναζητούν τις αιτίες για τις οποίες έχουν κάνει λανθασμένες επιλογές στην ξένη γλώσσα. Μέσα από την προσπάθεια να ερμηνεύσουν τα λάθη τους, οι μαθητές συνειδητοποιούν περισσότερο το είδος των αδυναμιών που έχουν και ξεκαθαρίζουν τις πιθανές παρερμηνείες που έχουν κάνει ξεπερνώντας τελικά τις αδυναμίες τους στην ξένη γλώσσα.

Επιβράβευση: Πολύ συχνά οι μαθητές έχουν ανάγκη για επιβράβευση της προσπάθειάς τους. Εκτός από την επιβράβευση που παίρνουν από το δάσκαλο έχουν επίσης ανάγκη οι ίδιοι να αναγνωρίσουν και να επιβραβεύσουν τις προσπάθειες που κάνουν. Γι' αυτό το λόγο θα πρέπει ο κάθε μαθητής να μάθει να διακρίνει πότε οι προσπάθειές του έχουν αποτέλεσμα και να επιβραβεύει τον εαυτό του γι' αυτές.

Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης: η γνώση του πολιτισμού της χώρας όπου μιλιέται η γλώσσα-στόχος των μαθητών είναι απαραίτητο στοιχείο που διευκολύνει την εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας. Πολύ συχνά αυτή η γνώση είναι καθοριστικό στοιχείο για την κατανόηση και την αποφυγή παρεξηγήσεων στην ξένη γλώσσα.

Κατανόηση της σκέψης και των συναισθημάτων των άλλων: οι μαθητές, παρατηρώντας τους ομιλητές καθώς μιλούν, μπορούν να κατανοήσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματα που εκφράζουν. Επομένως είναι σκόπιμο να κατανοήσουν ποια στοιχεία της ομιλίας θα πρέπει να προσέχουν έτσι ώστε να διευκολύνουν την κατανόησή τους.

Ερωτήσεις: ο κάθε χρήστης της γλώσσας σε φυσικές περιστάσεις επικοινωνίας ζητάει διευκρινήσεις, επαναλήψεις, παραδείγματα, εξηγήσεις προκειμένου να κατανοήσει το λόγο του συνομιλητή του και επεμβαίνει σε κάθε διάλογο με στόχο να διευκρινιστούν στοιχεία που πιθανόν οδηγήσουν σε παρερμηνεία του μεταδιδόμενου μηνύματος.

Χρήση μουσικής/αστείου για χαλάρωση: με τη μουσική και το γέλιο είναι διαπιστωμένο ότι οι μαθητές χαλαρώνουν, απαλλάσσονται από το άγχος που δυσκολεύει την προσπάθειά τους και μπορούν καλύτερα να κατανοήσουν τα νέα στοιχεία που διδάσκονται στη ξένη γλώσσα.

6. Δραστηριότητες για την ανάπτυξη των στρατηγικών

Ένα από τα πιο δύσκολα τμήματα της διδασκαλίας των δεξιοτήτων κατανόησης είναι οι δραστηριότητες που επιλέγει ο καθηγητής. Για την εξασφάλιση μιας επιτυχημένης διδασκαλίας είναι απαραίτητο η δυσκολία των δραστηριοτήτων να είναι ανάλογη του επιπέδου των μαθητών. Οι εύκολες δραστηριότητες δεν διεγείρουν το ενδιαφέρον ενώ οι δύσκολες δραστηριότητες αποθαρρύνουν το μαθητικό κοινό. Και στις δυο περιπτώσεις είναι πολύ πιθανό οι μαθητές να μην καταβάλουν την απαραίτητη προσπάθεια και να μην κατανοήσουν το περιεχόμενο του κειμένου. Η αποτυχία των μαθητών μπορεί να οδηγήσει στην αρνητική ανατροφοδότησή τους με αποτέλεσμα να θεωρήσουν ότι δεν μπορούν να κατανοήσουν μεταδιδόμενα μηνύματα της ξένης γλώσσας που μαθαίνουν και να μειωθούν τα κίνητρα εκμάθησής της.

Οι καλύτερες δραστηριότητες είναι αυτές που οδηγούν τους μαθητές να καλλιεργήσουν διάφορες στρατηγικές κατανόησης έτσι ώστε να τους καταστήσουν ικανούς αναγνώστες και ακροατές σε περιστάσεις που δεν περιορίζονται στις ανάγκες της τάξης (Harmer, 2001).

6.1 Είδη κειμένων που προσφέρονται για την ανάπτυξη της δεξιότητας της κατανόησης του προφορικού λόγου

Μεταξύ των στόχων της διδασκαλίας της κατανόησης του προφορικού λόγου περιλαμβάνεται η απόκτηση της ικανότητας των μαθητών να ανταποκρίνονται επιτυχώς στις καθημερινές περιστάσεις επικοινωνίας που εμπλέκεται η συγκεκριμένη δεξιότητα. Επομένως ο δάσκαλος θα πρέπει να φέρει μέσα στην τάξη του υλικό το οποίο να εξοικειώνει τους μαθητές του με τον καθημερινό αυθόρμητο λόγο όπως και στην καθημερινή τους ζωή. Τέτοια κείμενα είναι οι διαφημίσεις, τα τραγούδια, τα ποιήματα, τα παραμύθια, οι εκπομπές (διάλογοι), το θέατρο, τα κινούμενα σχέδια, οι ταινίες (Ur, 1996).

Δεν αρκεί η απλή χρήση αυθεντικών κειμένων, είναι επίσης απαραίτητη η ένταξή τους στο μάθημα και η αξιοποίησή τους να έχουν αναλογίες με την καθημερινή ζωή. Από το γεγονός ότι στις περισσότερες περιστάσεις επικοινωνίας ο ομιλητής έχει οπτική επαφή με τον ακροατή προκύπτει ότι η αποκλειστική χρήση του κασετόφωνου δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική κατά την ανάπτυξη της κατανόησης προφορικού λόγου. Επομένως είναι σκόπιμο ο δάσκαλος ή ακόμα και οι μαθητές να είναι οι ομιλητές των κειμένων της κατανόησης του προφορικού λόγου. Αν ο δάσκαλος είναι ο ομιλητής τον οποίο πρέπει να κατανοήσουν είναι δυνατό να τον ρωτάνε ό,τι πληροφορίες δεν έχουν κατανοήσει όπως άλλωστε συμβαίνει και στην καθημερινή ζωή. Μαγνητοφωνημένα κείμενα μπορούν βέβαια να ενταχθούν στο μάθημα. Ραδιοφωνικές εκπομπές, διαφημίσεις καθώς επίσης και τραγούδια αποτελούν

απαραίτητα κειμενικά είδη με τα οποία θα πρέπει να εξοικειωθεί ο μαθητής της ξένης γλώσσας (Ur, 1996).

6.2 Τα χαρακτηριστικά των δραστηριοτήτων για την κατανόηση του προφορικού λόγου
Προκειμένου οι μαθητές να αποκτήσουν την ικανότητα να επικοινωνούν αποτελεσματικά σε διαφορετικές καθημερινές περιστάσεις είναι απαραίτητο να έρθουν σε επαφή με ποικίλες περιστάσεις επικοινωνίας καθώς μαθαίνουν τη ξένη γλώσσα. Επομένως, ο δάσκαλος οφείλει να επιλέγει δραστηριότητες προσανατολισμένες προς αυτή την κατεύθυνση.

Είναι σημαντικό, καταρχήν, ο δάσκαλος, πριν ξεκινήσει η ακρόαση του προφορικού κειμένου, να προσανατολίζει τους μαθητές τόσο ως προς το θέμα του κειμένου όσο και ως προς τη δραστηριότητα που θα κάνουν. Στις πραγματικές περιστάσεις επικοινωνίας ο ακροατής είναι πάντα γνώστης για το περιεχόμενο της συνομιλίας. Αποκτώντας, πριν την ακρόαση, οι μαθητές γνώση του θέματος του κειμένου δραστηριοποιούν γνωστικά τους σχήματα και έτσι διευκολύνεται η κατανόησή τους.

Επιπλέον, είναι απαραίτητο ο δάσκαλος να κατευθύνει την προσοχή των μαθητών σε συγκεκριμένες πληροφορίες που θα πρέπει να κατανοήσουν και να συγκρατήσουν από το κείμενο που θα ακούσουν. Κατευθύνοντας την προσοχή των μαθητών και δίνοντας συγκεκριμένο ρόλο, από τον οποίο απορρέει ο στόχος της ακρόασης, ο δάσκαλος μιμείται τις καθημερινές περιστάσεις επικοινωνίας, κατά τις οποίες ο κάθε ακροατής ακούει με συγκεκριμένο στόχο και συγκρατεί πάντα τις πληροφορίες που τον ενδιαφέρουν και όχι το σύνολο των πληροφοριών που δέχεται.

Τέλος, όπως και στην πραγματική επικοινωνία, θα πρέπει μέσα στην τάξη, κατά τη διάρκεια της ακρόασης των προφορικών κειμένων και όχι στο τέλος τους, να υπάρχει δυνατότητα να δείχνουν οι μαθητές ότι κατάλαβαν την πληροφορία που άκουσαν. Είναι σημαντικό να έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν επανάληψη της πληροφορίας και περισσότερες διευκρινήσεις έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η κατανόηση του κειμένου και να ενισχύεται η αυτοπεποίθησή τους για τις δυνατότητές τους στη συγκεκριμένη δεξιότητα (Ur, 1996).

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, για να αποκτήσει η κατανόηση του προφορικού λόγου αυθεντικό και ρεαλιστικό χαρακτήρα, θα πρέπει να συνδυάζεται με τις υπόλοιπες δεξιότητες. Στις περισσότερες περιστάσεις επικοινωνίας η κατανόηση του προφορικού λόγου συνδυάζεται με την παραγωγή προφορικού λόγου αφού οι ακροατές αποτελούν μέλη της συνομιλίας στην οποία εναλλάσσονται οι ρόλοι ακροατή και ομιλητή. Πολύ συχνά επίσης η κατανόηση του προφορικού λόγου

συνδυάζεται με την παραγωγή γραπτού κειμένου κυρίως όταν πρόκειται για την κατανόηση ανακοινώσεων, διαλέξεων κατά την ακρόαση των οποίων οι ακροατές πολύ συχνά κρατούν σημειώσεις για να συγκρατήσουν τις πληροφορίες που προσλαμβάνουν. Λιγότερο συχνά προηγείται της κατανόησης προφορικού λόγου, η κατανόηση γραπτού λόγου. Αυτό συμβαίνει κυρίως πριν από διαλέξεις όπου κάποιες φορές οι ακροατές έχουν τη δυνατότητα να διαβάσουν περιλήψεις των εισηγήσεων που θα ακούσουν, ή σε τηλεοπτικά, θεατρικά προγράμματα όπου οι θεατές επίσης έχουν την ευκαιρία πριν παρακολουθήσουν το αντίστοιχο πρόγραμμα να διαβάσουν περιληπτικά την υπόθεσή του.

Τα είδη των ασκήσεων που έχει τη δυνατότητα να συμπεριλάβει ο δάσκαλος στις δραστηριότητες που θα επιλέξει μπορεί να είναι είτε κλειστού τύπου συμπλήρωση κενών, ασκήσεις πολλαπλής επιλογής, σημειώσεις, αντιστοιχίσεις είτε βέβαια ανοιχτού τύπου όπως ερωτήσεις με τις οποίες οι μαθητές θα καλλιεργήσουν τις παραγωγικές δεξιότητες, την παραγωγή γραπτού λόγου αν η απάντηση είναι γραπτή, και την παραγωγή προφορικού λόγου αν είναι προφορική.

6.3 Παραδοσιακή πορεία διδασκαλίας (ενδεικτική)

Σύμφωνα με τη διδασκαλία που βασίζεται σε συγκεκριμένα στάδια, ο δάσκαλος μπορεί να ακολουθήσει την παρακάτω πορεία διδασκαλίας. Στα στάδια που αναφέρονται παρακάτω, ο δάσκαλος έχει τη δυνατότητα να συμπεριλάβει δραστηριότητες που αναλύονται στη συνέχεια, έτσι ώστε να κάνει το μάθημά του πιο ενδιαφέρον.

- προ-διδασκαλία λεξιλογίου
- προσδιορισμός του θέματος
- πρόβλεψη του μεταδιδόμενου μηνύματος
- γενική κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου
- κατανόηση συγκεκριμένων πληροφοριών
- λεπτομερής κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, ερμηνεία του λόγου που παράγεται

7. Διδακτικές προτάσεις για την ανάπτυξη της κατανόησης προφορικού λόγου

7.1 Επίπεδο Α' (αρχάριο)

α) Πρώτη διδακτική πρόταση – Χρωματίζοντας ένα σκίτσο

Ενδεικτική διάρκεια:	1- 2 διδακτικές ώρες
Ομάδα-στόχος:	παιδιά και ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση οδηγιών
Στρατηγικές:	<i>ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, σημειώσεις, χρήση αισθήσεων ή κίνησης, συνεργασία, μεταφορά</i>
Υλικό:	2 φωτοτυπίες ανά μαθητή
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Για παιδιά

Α' φάση Κατανόησης Προφορικού Λόγου

Ο δάσκαλος μοιράζει στους μαθητές του ένα ασπρόμαυρο σκίτσο από μια αγορά όπως αυτό που υπάρχει στο φύλλο δραστηριοτήτων για το μαθητή. Στο σκίτσο αυτό απεικονίζονται διάφορα μαγαζιά με τα εμπορεύματά τους. π.χ. το μανάβικο με τελάρα από διάφορα φρούτα. Στη συνέχεια ο δάσκαλος, αξιοποιώντας τη στρατηγική της χρήσης αισθήσεων ή κίνησης (**Χρήση αισθήσεων ή κίνησης**), ζητάει από τους μαθητές του να χρωματίσουν την εικόνα σύμφωνα με τις οδηγίες που θα τους δώσει προφορικά. Η άσκηση αυτή παράλληλα με το διασκεδαστικό της χαρακτήρα, προσφέρεται για την εδραίωση ή τη διδασκαλία του λεξιλογίου και αποτελεί άσκηση κατανόησης προφορικού λόγου στην οποία οι μαθητές ενεργοποιούν τις γενικές τους γνώσεις (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**) προκειμένου να βοηθηθούν και να χρωματίσουν σωστά την εικόνα. Π.χ. οι μαθητές γνωρίζουν τα χρώματα που έχουν τα φρούτα κι έτσι δε θα είναι ιδιαίτερα δύσκολο να κατανοήσουν το λόγο του δασκάλου τους. Αν ο δάσκαλος θέλει να δυσκολέψει την άσκηση μπορεί να μη δώσει οδηγίες για το χρωματισμό όλων των αντικειμένων του σκίτσου κι επομένως με τον τρόπο αυτό να καταλάβει αν οι μαθητές του όντως έχουν κατανοήσει τις οδηγίες του ή αν μηχανικά χρωματίζουν το σκίτσο. Επίσης μπορεί οι οδηγίες του να είναι λίγο παραπλανητικές. Π.χ στα μήλα αντί να πει στους μαθητές του να τα βάψουν κόκκινα, μπορεί να τους πει να τα βάψουν πράσινα.

Β΄ φάση κατανόησης προφορικού λόγου

Στη δεύτερη φάση της δραστηριότητας οι μαθητές θα ασκήσουν ταυτόχρονα τη δεξιότητα της κατανόησης και της παραγωγής του προφορικού λόγου. Για να τους βοηθήσει ο δάσκαλος γράφει στον πίνακα τις εκφράσεις «Θα ήθελα, 1 κιλό, μισό κιλό, 1 λίτρο, 1 πακέτο». Οι εκφράσεις αυτές είναι ήδη γνωστές στους περισσότερους μαθητές γιατί μοιάζουν με τις αγγλικές που πιθανότατα θα γνωρίζουν.

Στη συνέχεια ακολουθεί ένα παιχνίδι ρόλων όπου όλοι οι μαθητές είναι οι ταμίες ενός σούπερ μάρκετ και ο δάσκαλος είναι ο πελάτης (**Συνεργασία**). Ο πελάτης-δάσκαλος μπορεί να πηγαίνει σε κάθε ταμια-μαθητή να του λείει τι αγόρασε και στη συνέχεια ο ταμίας να υπολογίζει τι θα πρέπει να πληρώσει ο πελάτης. Επομένως οι μαθητές θα πρέπει να κρατούν σημειώσεις (**Σημειώσεις**) και στη συνέχεια να κάνουν κάποιες αριθμητικές πράξεις.

Εναλλακτικά ο δάσκαλος μπορεί να παίζει με τους μαθητές του ένα παιχνίδι ρόλων, όπου ο ίδιος τηλεφωνεί και παραγγέλλει κάποια προϊόντα και ο μαθητής που θα υποδύεται τον υπάλληλο κάποιου καταστήματος θα πρέπει να τα πηγαίνει στο σπίτι του (έδρα) (**Συνεργασία**). Λόγω του ότι τα προϊόντα που θα ζητάει ο δάσκαλος δε θα υπάρχουν μέσα στην τάξη, θα πρέπει δάσκαλος και μαθητές να συμφωνήσουν σε έναν τρόπο κωδικοποίησης τους, π.χ. το τετράδιο θα είναι για το παιχνίδι μήλο, τα μολύβια θα είναι οι μπανάνες κτλ. Αλλιώς θα είναι απαραίτητο ο δάσκαλος να παραγγέλλει προϊόντα από αυτά που υπάρχουν μέσα στην τάξη. π.χ. τετράδια, μολύβια κτλ

Γ΄ Φάση Κατανόησης Προφορικού Λόγου

Στην επόμενη φάση της διδασκαλίας ο δάσκαλος μπορεί να επιμείνει στην ανάπτυξη του λεξιλογίου. Μοιράζει στους μαθητές του μια λίστα με προϊόντα, μεταξύ των οποίων θα είναι και κάποια που είναι γνωστά σε όλους (κρέμα, μπιφτέκι, τσιγάρα, μύρα, στυλό, καφές, κασέτα, κάρτα, τηλέφωνο, κτλ.). Έτσι οι μαθητές θα διαπιστώσουν ότι παρόλο που βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας γνωρίζουν κάποιες λέξεις (**Μεταφορά**). Η λίστα μπορεί να έχει και άλλα προϊόντα ενώ παράλληλα ο δάσκαλος μπορεί να δώσει στους μαθητές του εικόνες για να τις αντιστοιχίσουν με τη σημασία τους.

Για να διδάξει ή και να ελέγξει ο δάσκαλος τη γνώση του σχετικού λεξιλογίου μπορεί να αξιοποιήσει διάφορα αινίγματα. Λέει στους μαθητές του το μισό αίνιγμα (ερώτημα) και αυτοί έχοντας έναν πίνακα με τις απαντήσεις (βλ. φύλλο δραστηριοτήτων μαθητή) συμπληρώνουν το αίνιγμα. Σε αυτή την άσκηση οι μαθητές θα πρέπει να κατανοούν τη φράση του δασκάλου τους και να επιλέγουν από τον

πίνακα τη σωστή απάντηση. Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί για εξέταση του λεξιλογίου.

Για ενήλικες

Η δραστηριότητα μπορεί να είναι ίδια με αυτή που περιγράφηκε για τους μικρούς μαθητές. Αν η τάξη είναι με ενήλικες οι δραστηριότητες για την ανάπτυξη λεξιλογίου μπορούν να είναι σχετικές με υπηρεσίες όπως π.χ. τράπεζα, ταχυδρομείο, ΟΤΕ, ΕΟΤ, χωρίς βέβαια να αποκλειστεί η περίπτωση να χρησιμοποιηθεί στη δραστηριότητα η αγορά όπως και στους μικρούς μαθητές (**Συνεργασία**). Σε αυτή την περίπτωση στην τελευταία φάση της διδασκαλίας ο δάσκαλος μπορεί να αναφέρει στους μαθητές κάποιες συνταγές από τις οποίες θα πρέπει να κρατήσουν σημειώσεις για να τις μεταφέρουν στη συνέχεια στους συμμαθητές τους (**Σημειώσεις**). Για το επόμενο μάθημα οι μαθητές θα πρέπει να πουν στους συμμαθητές τους διάφορες παραδοσιακές συνταγές από τον τόπο τους.

Τέλος, για να διασκεδάσουν οι μαθητές του ο δάσκαλος μπορεί να τους πάει στην τάξη και να παίξουν όλοι μαζί μονόπολη (**Συνεργασία**) και να εξασκήσουν διασκεδάζοντας το λεξιλόγιο και τις γλωσσικές δομές που διδάχτηκαν από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Φύλλο δραστηριοτήτων για το μαθητή

Άσκηση 1

Χρωματίστε το παρακάτω σκίτσο σύμφωνα με τις οδηγίες που θα σας δώσει ο δάσκαλός σας.

ΕΙΚΟΝΑ

Άσκηση 2

Στον παρακάτω πίνακα υπάρχουν οι απαντήσεις σε κάποια αινίγματα που θα σας πει ο δάσκαλός σας. Μπορείτε καθώς τον ακούτε να συμπληρώσετε δίπλα σε κάθε φράση τον αριθμό της ερώτησης στην οποία ταιριάζει;

	Το Αχ-λάδι
	Το κουλούρι
	Το καρπούζι
	Το κρεμμύδι
	Η ντομάτα
	Το αλάτι

Φύλλο εκπαιδευτικού

1. Δώσετε στους μαθητές σας οδηγίες να χρωματίσουν το σκίτσο που υπάρχει στο φύλλο δραστηριοτήτων του μαθητή.

2. Διαβάστε στους μαθητές σας τα παρακάτω αινίγματα. Στον πίνακα που τους έχετε μοιράσει (βλ. Φύλλο δραστηριοτήτων μαθητή) έχουν τις απαντήσεις. Καθώς σας ακούν θα πρέπει να συμπληρώσουν δίπλα σε κάθε φράση τον αριθμό της ερώτησης στην οποία αυτή ταιριάζει.

1	Ποιο φρούτο αναστενάζει για λάδι;
2	Σε κήπο δε φυτεύεται, σε περιβόλι όχι κι ο βασιλιάς το γεύεται και όλος ο κόσμος το έχει. Τι είναι;
3	Η καλή νοικοκυρά συχνά για μένα κλαίει. Τι είναι;
4	Μια κοντούλα παχουλή πάντα κόκκινα φορεί, έχει πράσινα μαλλιά και σποράκια στην κοιλιά, τι είναι;
5	Στρογγυλό μηδενικό, καθαρά ελληνικό, θεραπεύει φίνα, τη μικρή μας πείνα. Τι είναι;
6	Πράσινος πύργος, κόκκινα σπιτάκια μέσα κατοικούνε μαύρα παιδάκια. Τι είναι;

Λύσεις

1	Το Αχ-λάδι
5	Το κουλούρι
6	Το καρπούζι
3	Το κρεμμύδι
4	Η ντομάτα
2	Το αλάτι

β) Δεύτερη διδακτική πρόταση –Ανέκδοτα-Αινίγματα

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα (εναλλακτικά, να δίνονται ένα ή δύο ανέκδοτα στο πρώτο ή τελευταίο δεκάλεπτο της διδακτικής ώρας για χαλάρωση από την κυρίως εκπαιδευτική διαδικασία)
Ομάδα-στόχος:	παιδιά
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση ανέκδοτων, αινιγμάτων
Στρατηγικές:	<i>Αξιοποίηση συμφραζομένων, ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης</i>
Υλικό:	2 φωτοτυπίες ανά μαθητή με δραστηριότητες αντιστοίχισης
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση γραπτού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Τα ανέκδοτα που επιλέχθηκαν δεν είναι φυσικά τα μόνα που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη της δεξιότητας του προφορικού λόγου. Τα ανέκδοτα ακούγονται πολύ συχνά στις παρέες ενώ το χιούμορ είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα του κάθε λαού. Έτσι με τα ανέκδοτα οι μαθητές, από το πρώτο ακόμη επίπεδο, μπορούν να έρθουν σε επαφή με το χιούμορ των Ελλήνων (**Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης**) και με ευχάριστο και ιδιαίτερα διασκεδαστικό τρόπο να αναπτύξουν την κατανόηση του προφορικού και του γραπτού λόγου.

Μερικές από τις ασκήσεις/δραστηριότητες με τις οποίες μπορεί ο δάσκαλος να αξιοποιήσει τα ανέκδοτα ως υλικό στην τάξη του είναι οι παρακάτω:

1. Ο δάσκαλος λέει στους μαθητές του ένα-ένα τα ανέκδοτα που έχει επιλέξει για το μάθημά του. Στη συνέχεια μπορεί να εξηγήσει τις άγνωστες λέξεις που έχουν οι μαθητές του και στην περίπτωση που αυτές είναι εμπόδιο για την κατανόηση του αστείου ξαναλέει στους μαθητές του το ανέκδοτο (παράρτημα).
2. Εναλλακτικά μπορεί, κατά την πρώτη ακρόαση, αυτή της ερμηνείας των άγνωστων λέξεων, να διακόψει την ακρόαση πριν από το αστείο μέρος του ανέκδοτου και στη συνέχεια, αφού οι μαθητές του κατανοήσουν όλες τις άγνωστες λέξεις, να τους αφήσει να το ακούσουν ολοκληρωμένο.
3. Επίσης, μπορεί να αφαιρέσει όλες τις τελευταίες φράσεις των ανέκδοτων να τις προσθέσει σε έναν πίνακα και να τους ζητήσει να αντιστοιχίσουν τις φράσεις με τα ανέκδοτα με τα οποία ταιριάζουν (**Αξιοποίηση συμφραζομένων**) (παράρτημα).

Είναι πιθανό κάποια από τα ανέκδοτα να μη φανούν αστεία στους μαθητές του εξ αιτίας των ελλειμμάτων που ίσως έχουν σε πολιτισμικά στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα προκειμένου να κατανοήσουν το λόγο που η κάθε ιστορία είναι αστεία. Π.χ το ανέκδοτο με το ΝΟΥΝΟΥ στηρίζεται στη γνωστή διαφήμιση την οποία αν δε γνωρίζουν οι μαθητές δε θα μπορέσουν να το καταλάβουν και να γελάσουν με αυτό. Σε μια τέτοια περίπτωση ο δάσκαλος μπορεί να εξηγήσει στους μαθητές του τις πληροφορίες που χρειάζονται κι έτσι να έρθουν σε επαφή και με άλλα στοιχεία της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας (**Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης**).

Αινίγματα

Παρόμοια με τα ανέκδοτα, στην κατανόηση προφορικού λόγου, μπορούν να αξιοποιηθούν και τα αινίγματα. Ο δάσκαλος λέει στους μαθητές του το μισό αίνιγμα (ερώτημα) και αυτοί έχοντας έναν πίνακα με τις απαντήσεις (βλ. φύλλο δραστηριοτήτων μαθητή) συμπληρώνουν το αίνιγμα. Σε αυτή την άσκηση οι μαθητές θα πρέπει να κατανοούν τη φράση του δασκάλου τους και να επιλέγουν από τον πίνακα τη σωστή απάντηση. Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί για εξέταση του λεξιλογίου.

Φύλλο δραστηριοτήτων για το μαθητή

Ανέκδοτα

Μπροστά σας έχετε έναν πίνακα με τις τελευταίες προτάσεις που λείπουν από τα ανέκδοτα που σας είπε ο δάσκαλός σας. Μπορείτε, αφού ακούσετε προσεκτικά τα ανέκδοτα να βρείτε ποια είναι η φράση που ταιριάζει στο καθένα;

Στη συνέχεια αναφέρετε ποιο είναι το ανέκδοτο που σας άρεσε περισσότερο και πείτε αν υπάρχει κάποιο από τα ανέκδοτα που δε σας φάνηκε καθόλου αστείο.

	-Τότε, σε παρακαλώ, μπορείς να τα φορέσεις, πριν όμως μου δώσεις το δικό μου κομμάτι τούρτα;
	-Είχα, αλλά ήθελα να γράψω για το συμπυκνωμένο...!
	-Όχι κυρία, απλά αυτό είναι το όνειρό μου . Να είμαι πλούσιος και να μην κάνω τίποτα.
	-Δεν πειράζει, με πληρώνετε αύριο....
	-Γιατί έτσι έγραψα στο διαγώνισμα της Γεωγραφίας!
	-50-50. Ή θα τον συναντήσω ή δε θα τον συναντήσω!
	-Πες του να με πάρει αργότερα!
	-Μαμά πήγα μα από έξω το super market έγραφε : Γάλατα υπάρχουν πολλά NOYNOY όμως ένα!
	κοτοσεείπα

Αινίγματα

Στον παρακάτω πίνακα υπάρχουν οι απαντήσεις σε κάποια αινίγματα που θα σας πει ο δάσκαλός σας. Μπορείτε καθώς τον ακούτε να συμπληρώσετε δίπλα σε κάθε φράση τον αριθμό της ερώτησης στην οποία ταιριάζει;

	Το Αχ-λάδι
	Το χιόνι
	Το όνομα
	Ο κόκορας
	Το κουλούρι
	Τα παπούτσια
	Το καρπούζι
	Η νοσοκόμα
	Το κρεμμύδι
	Το χελιδόνι
	Η ντομάτα
	Το όνειρο
	Το αλάτι

Φύλλο εκπαιδευτικού

Διαβάστε τα παρακάτω ανέκδοτα στους μαθητές σας. Από αυτά λείπει η τελευταία φράση την οποία θα πρέπει να βρουν οι μαθητές σας από τον πίνακα που τους έχετε μοιράσει.

1. Η μικρή Ελένη δεν τα πάει καλά με την αριθμητική και η μαμά της αποφασίζει να τη βοηθήσει:
-Ας πούμε, της λέει, ότι είσαι μανάβισσα κι εγώ πελάτισσα. Αγοράζω ένα κιλό πατάτες που κάνουν 2 ευρώ κι ένα κιλό ντομάτες που κάνουν 3 ευρώ το κιλό. Πόσα πρέπει να σου δώσω;
-Κι η μικρή δειλά απαντά:
2. Μια φορά η μαμά του Τοτού λέει στο γιο της, τον Τοτο:
-Τοτό πήγαινε να πάρεις 8 ΝΟΥΝΟΥ από το super market.
Ο Τοτός γυρνάει σπίτι μετά από ένα τέταρτο, και λέει στη μαμά του:
3. Η γιαγιά του Μανώλη ετοιμάζεται να κόψει ένα κομμάτι τούρτα στον εγγονό της ο οποίος παίζει με τα γυαλιά της. Καθώς τα φοράει ρωτάει στη γιαγιά του.
-Γιαγιά, τα γυαλιά σου μεγαλώνουν τα πράγματα;
-Βέβαια, λέει η γιαγιά.
Και απαντάει ο μικρός:
4. Ο δάσκαλος στον μαθητή:
-Γιατί η έκθεσή σου με θέμα το "γάλα" είναι τόσο μικρή; Δεν είχες τίποτε άλλο να γράψεις;
5. Ο μικρός Νικόλας προσεύχεται.
-Αχ ας είναι η Θεσσαλονίκη η πρωτεύουσα της Ελλάδας!
-Γιατί χρυσό μου; ρωτά η μαμά του.
6. Λέει το κολιτήρι στο πατέρα του:
-Μπαμπάκο σε πήρε ο ύπνος!
-Και ο καραγκιόζης απαντά:
7. Στο σχολείο, η δασκάλα λέει στους μαθητές να γράψουν έκθεση με τίτλο « Τι θα έκανα αν ήμουν πολύ πλούσιος ». Στο τέλος του μαθήματος μαζεύει τις κόλλες και ο μικρός Κωστάκης δίνει λευκή κόλλα. Απορριμμένη η δασκάλα, τον ρωτάει:
-Κωστάκη, γιατί έδωσες λευκή κόλλα Ήταν τόσο δύσκολο το θέμα και δεν ήξερες τι να γράψεις; (από την ιστοσελίδα www.anecdota.gr)
8. Ένας δημοσιογράφος συναντάει στο δρόμο μια ζανθιά και τη ρωτάει.

-Καλημέρα σας! Πόσες πιθανότητες υπάρχουν να συναντήσετε στην πλατεία Αριστοτέλους έναν κροκόδειλο;
Και η ξανθιά του απαντάει:

9. πως λένε την κοτόσουπα οι Θεσσαλονικείς;

Διαβάστε τα παρακάτω αινίγματα στους μαθητές σας. Από αυτά λείπει η τελευταία φράση/η απάντηση την οποία θα πρέπει να βρουν οι μαθητές σας από τον πίνακα που τους έχετε μοιράσει.

1	Ποιο φρούτο αναστενάζει για λάδι;
2	Εγώ το έχεις, εσύ το έχεις, και αν δεν το πω δε μπορείς να το βρείς. Τι είναι;
3	Τι περπατάει αλλά δεν έχει πόδια
4	Ποια πηγαίνει στο γιατρό όταν είναι πολύ καλά η υγεία της;
5	Από πάνω σαν τηγάνι, από κάτω σας μπαμπάκι, από πίσω σαν ψαλίδι, τι είναι;
6	Σε κήπο δε φυτεύεται, σε περιβόλι όχι κι ο βασιλιάς το γεύεται και όλος ο κόσμος το έχει. Τι είναι;
7	Ένα πλατύ, παχύ σεντόνι σκεπάζει κάμπους και βουνά μα ποτέ του τα νερά.
8	Βασιλιάς δεν είμαι, κορώνα φορώ, ρολόι δεν έχω, τις ώρες μετρώ, τι είναι;
9	Η καλή νοικοκυρά συχνά για μένα κλαίει. Τι είναι;
10	Όταν βλέπω δεν το βλέπω, και το βλέπω όταν δε βλέπω. Τι είναι;
11	Μια κοντούλα παχουλή πάντα κόκκινα φορεί, έχει πράσινα μαλλιά και σποράκια στην κοιλιά, τι είναι;
12	Στρογγυλό μηδενικό, καθαρά ελληνικό, θεραπεύει φίνα, τη μικρή μας πείνα. Τι είναι;
13	Πράσινος πύργος, κόκκινα σπιτάκια μέσα κατοικούνε μαύρα παιδάκια. Τι είναι;

Λύσεις

Ανέκδοτα

3	-Τότε, σε παρακαλώ, μπορείς να τα φορέσεις, πριν όμως μου δώσεις το δικό μου κομμάτι τούρτα;
4	-Είχα, αλλά ήθελα να γράψω για το συμπτωκνωμένο...!
7	-Όχι κυρία, απλά αυτό είναι το όνειρό μου . Να είμαι πλούσιος και να μην κάνω τίποτα..
1	-Δεν πειράζει, με πληρώνετε αύριο....
5	-Γιατί έτσι έγραψα στο διαγώνισμα της Γεωγραφίας!
8	- 50-50Η θα τον συναντήσω ή δε θα τον συναντήσω!
6	-Πες του να με πάρει αργότερα!
2	-Μαμά πήγα μα από έξω το super market έγραφε : Γάλατα υπάρχουν πολλά NOYNOY όμως ένα!

Αινίγματα

1	Το Αχ-λάδι
7	Το χιόνι
2	Το όνομα
8	Ο κόκορας
12	Το κουλούρι
3	Τα παπούτσια
13	Το καρπούζι
4	Η νοσοκόμα
9	Το κρεμμύδι
5	Το χελιδόνι
11	Η ντομάτα
10	Το όνειρο
6	Το αλάτι

Κείμενα

Ανέκδοτα

1. Η μικρή Ελένη δεν τα πάει καλά με την αριθμητική και η μάνα της αποφασίζει να τη βοηθήσει:

-Ας πούμε, της λέει, ότι είσαι μανάβισσα κι εγώ πελάτισσα. Αγοράζω ένα κιλό πατάτες που κάνουν 2 ευρώ κι ένα κιλό ντομάτες που κάνουν 3 ευρώ το κιλό.

Πόσα πρέπει να σου δώσω;

-Κι η μικρή δειλά απαντά:

-Δεν πειράζει, με πληρώνετε αύριο....

2. Μια φορά η μαμά του Τοτού λέει στο γιο της, τον Τοτο:

-Τοτό πήγαινε να πάρεις 8 ΝΟΥΝΟΥ από το super market.

Ο Τοτός γυρνάει σπίτι μετά από ένα τέταρτο, και λέει στη μαμά του:

-Μαμά πήγα μα από έξω το super market έγραφε : Γάλατα υπάρχουν πολλά ΝΟΥΝΟΥ όμως ένα!

3. Η γιαγιά του Μανώλη ετοιμάζεται να κόψει ένα κομμάτι τούρτα στον εγγονό της ο οποίος παίζει με τα γυαλιά της. Καθώς τα φοράει ρωτάει στη γιαγιά του.

-Γιαγιά, τα γυαλιά σου μεγαλώνουν τα πράγματα;

-Βέβαια, λέει η γιαγιά.

Και απαντάει ο μικρός:

-Τότε, σε παρακαλώ, μπορείς να τα φορέσεις, πριν όμως μου δώσεις το δικό μου κομμάτι τούρτα;

4. Ο δάσκαλος στον μαθητή:

-Γιατί η έκθεσή σου με θέμα το "γάλα" είναι τόσο μικρή; Δεν είχες τίποτε άλλο να γράψεις;

-Είχα, αλλά ήθελα να γράψω για το συμπυκνωμένο...!

5. Ο μικρός Νικόλας προσεύχεται.

-Θεέ μου κάνε να γίνει η Θεσσαλονίκη η πρωτεύουσα της Ελλάδας!

-Γιατί χρυσό μου; ρωτά η μαμά του.

-Γιατί έτσι έγραψα στο διαγώνισμα της Γεωγραφίας!

6. Λέει το κολιτήρι στο πατέρα του:

-Μπαμπάκο σε πήρε ο ύπνος!

-Και ο καραγκιόζης απαντά:

-Πες του να με πάρει αργότερα!

7. Στο σχολείο, η δασκάλα λέει στους μαθητές να γράψουν έκθεση με τίτλο « Τι θα έκανα αν ήμουν πολύ πλούσιος ». Στο τέλος του μαθήματος μαζεύει τις κόλλες και ο μικρός Κωστάκης δίνει λευκή κόλλα. Απορριμμένη η δασκάλα, τον ρωτάει:
- Κωστάκη, γιατί έδωσες λευκή κόλλα Ήταν τόσο δύσκολο το θέμα και δεν ήξερες τι να γράψεις;
- Όχι κυρία, απλά αυτό είναι το όνειρό μου . Να είμαι πλούσιος και να μην κάνω τίποτα.
8. Ένας δημοσιογράφος συναντάει στο δρόμο μια ξανθιά και τη ρωτάει.
- Καλημέρα σας! Πόσες πιθανότητες υπάρχουν να συναντήσετε στην πλατεία Αριστοτέλους έναν κροκόδειλο;
- Και η ξανθιά του απαντάει:
- 50-50. Ή θα τον συναντήσω ή δε θα τον συναντήσω!
- Πως λένε οι Θεσσαλονικείς την κοτόσουπα;
- Κοτοσεείπα!

Αινίγματα

1. Ποιο φρούτο αναστενάζει για λάδι;
Το Αχ-λάδι
2. Εγώ το έχεις, εσύ το έχεις, και αν δεν το πω δε μπορείς να το βρείς. Τι είναι;
Το όνομα
3. Τι περπατάει αλλά δεν έχει πόδια
Τα παπούτσια
4. Ποια πηγαίνει στο γιατρό όταν είναι πολύ καλά η υγεία της;
Η νοσοκόμα
5. Από πάνω σαν τηγάνι, από κάτω σας μπαμπάκι, από πίσω σαν ψαλίδι, τι είναι;
Το χελιδόνι
6. Σε κήπο δε φυτεύεται, σε περιβόλι όχι κι ο βασιλιάς το γεύεται και όλος ο κόσμος το έχει. Τι είναι;
Το αλάτι
7. Ένα πλατύ, παχύ σεντόνι σκεπάζει κάμπους και βουνά μα ποτέ του τα νερά.
Το χιόνι
8. Βασιλιάς δεν είμαι, κορώνα φορώ, ρολόι δεν έχω, τις ώρες μετρώ, τι είναι;

Ο κόκορας

9. Η καλή νοικοκυρά συχνά για μένα κλαίει. Τι είναι;

Το κρεμμύδι

10. Όταν βλέπω δεν το βλέπω, και το βλέπω όταν δε βλέπω. Τι είναι;

Το όνειρο

11. Μια κοντούλα παχουλή πάντα κόκκινα φορεί, έχει πράσινα μαλλιά και σποράκια στην κοιλιά, τι είναι;

Η ντομάτα

12. Στρογγυλό μηδενικό, καθαρά ελληνικό, θεραπεύει φίνα, τη μικρή μας πείνα.

Τι είναι;

Το κουλούρι

13. Πράσινος πύργος, κόκκινα σπιτάκια μέσα κατοικούνε μαύρα παιδάκια. Τι είναι;

Το καρπούζι

γ) Τρίτη διδακτική πρόταση –Συνέντευξη στο δρόμο

Ενδεικτική διάρκεια:	1-2 διδακτικές ώρες
Ομάδα-στόχος:	παιδιά ή ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση διαλόγου, συμπλήρωση ερωτηματολογίου
Στρατηγικές:	<i>χρήση συμφραζόμενων για την κατανόηση του νοήματος, καταιγισμός ιδεών, προβλέψεις, προσοχή (γενική+επιλεκτική), συνεργασία</i>
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή με το ερωτηματολόγιο
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου

Πορεία Διδασκαλίας

Πριν την ακρόαση του κειμένου ο δάσκαλος, προκειμένου να κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών για το θέμα του μαθήματος, μπορεί να τους κάνει κάποιες ερωτήσεις σχετικά με το πώς περνούν οι ίδιοι τον ελεύθερό τους χρόνο (**Καταιγισμός ιδεών**). Από τη συζήτηση που θα ακολουθήσει και από την προσπάθεια που θα κάνουν οι μαθητές να εκφράσουν τις προτιμήσεις τους για τις ασχολίες που αγαπούν, θα προκύψουν οι άγνωστες λέξεις που πιθανόν να έχουν σχετικά με αυτό το θέμα.

Ο δάσκαλος τους βοηθάει να παράγουν λόγο σχετικά με το θέμα αυτό δίνοντας κάποιες βασικές λέξεις. Στη συνέχεια τους εξηγεί ότι θα ακούσουν στην κασέτα ένα κείμενο σχετικά με αυτό το θέμα και ότι θα πρέπει να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο που τους έχει ήδη μοιράσει (**Προσοχή επιλεκτική**).

Μπορεί να τους εξηγήσει ότι στο κείμενο μιλάει μια εργαζόμενη παντρεμένη κυρία και να τους ζητήσει να προβλέψουν (**Προβλέψεις**) τις απαντήσεις που θα δώσει στο δημοσιογράφο. Με τον τρόπο αυτό θα κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών (**Προσοχή γενική**) να ακούσουν και να κατανοήσουν το κείμενο προκειμένου να διαπιστώσουν αν πρόβλεψαν τις σωστές απαντήσεις (**Προσοχή επιλεκτική**). Στη συνέχεια αφήνει τους μαθητές να ακούσουν το μαγνητοφωνημένο κείμενο και να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο διορθώνοντας πιθανώς τις λανθασμένες προβλέψεις τους. Μετά την πρώτη ακρόαση ακολουθεί μια δεύτερη, πιο αναλυτική, κατά την οποία εξηγούνται οποιεσδήποτε άγνωστες λέξεις έχουν οι μαθητές. Είναι σκόπιμο να λύσουν την άσκηση πριν τους εξηγήσει ο δάσκαλος το λεξιλόγιο έτσι ώστε να αξιοποιήσουν, όσο μπορούν, τα συμφραζόμενα για να απαντήσουν στις ερωτήσεις (**Αξιοποίηση συμφραζόμενων**). Αφού κατανοήσουν

πλήρως το κείμενο μπορούν να πουν τις απαντήσεις που έδωσαν και να διορθώσουν τα πιθανά λάθη τους.

Δραστηριότητες μετά την κατανόηση του κειμένου

Μετά τη δεύτερη ακρόαση ο δάσκαλος μπορεί να αναθέσει σε κάποιους μαθητές να συμμετέχουν σε παιχνίδι ρόλων (**Συνεργασία**) όπου θα υποδύονται την κυρία που απαντάει στις ερωτήσεις και το φοιτητή που κάνει το δημοσιογράφο. Μπορούν μάλιστα για το επόμενο μάθημα να ετοιμάσουν οι ίδιοι κάποιο ερωτηματολόγιο συνέντευξης σχετικά με ένα θέμα της αρεσκείας τους και ανά ομάδες να ετοιμάσουν τη συνέντευξη βάσει της οποίας οι συμμαθητές τους θα απαντήσουν στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που ετοιμάζουν (**Συνεργασία**). Με αυτόν τον τρόπο θα καλλιεργήσουν τις υπόλοιπες δεξιότητες, την παραγωγή γραπτού λόγου με τη σύνταξη του ερωτηματολογίου, την παραγωγή προφορικού λόγου με το παιχνίδι ρόλων της συνέντευξης και την κατανόηση γραπτού λόγου εξαιτίας της ανάγκης να κατανοήσουν το ερωτηματολόγιο και να απαντήσουν σε ερωτήσεις.

Φύλλο δραστηριοτήτων για το μαθητή

Α΄ επίπεδο

Κατανόηση προφορικού λόγου

Πρώτο μέρος

Είστε φοιτήτρια της δημοσιογραφίας και ετοιμάσατε ένα ερωτηματολόγιο για να κάνετε μια έρευνα για τον ελεύθερο χρόνο των ανθρώπων. Ζητήσατε από κάποια κυρία στο δρόμο να απαντήσει στις ερωτήσεις. Γράψατε στο κασετόφωνο τις απαντήσεις της και τώρα τις ακούτε δύο (2) φορές και συμπληρώνετε το ερωτηματολόγιο με σταυρό (+) και δυο τρεις λέξεις, όπου χρειάζεται, όπως στο παράδειγμα.

ΠΡΟΣΞΕΤΕ: οι απαντήσεις που πρέπει να δώσετε είναι **ΔΕΚΑΤΡΕΙΣ (13)** χωρίς το παράδειγμα.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	
Ερωτήσεις	Ομιλητής/τρια
1. Έρευνα: 2. Φύλο: <i>παράδειγμα</i> Άντρας: Γυναίκα:	Ελεύθερος χρόνος ☐ (Να γίνουν όλα +) ☒
Ηλικία: 20-30 30-40 40-50 50-60	☐ ☐ ☐ ☐
Οικογενειακή κατάσταση: Παντρεμένος/η Ανύπαντρος/η Χωρισμένος/η Ανύπαντρη μητέρα	☐ ☐ ☐ ☐
Ελεύθερος χρόνος: Λιγότερο από 1 ώρα την ημέρα 1-2 ώρες την ημέρα 2-4 ώρες την ημέρα Πάνω από τέσσερις ώρες την ημέρα	☐ ☐ ☐ ☐
Μουσική: Πολύ Λίγο Καθόλου Αγαπημένοι σταθμοί: Είδος Μουσικής: Αγαπημένοι τραγουδιστές:	☐ ☐ ☐

<p>Τηλεόραση: Πολύ Λίγο Καθόλου <u>Αγαπημένες εκπομπές:</u></p>	☐ ☐ ☐ α) β)
<p>Βιβλία: Πολλά Λίγα Καθόλου <u>Αγαπημένα βιβλία:</u></p>	☐ ☐ ☐ α) β)

Κείμενο κασέτας

- Η Δημοσιογράφος: Καλημέρα σας. Είμαι φοιτήτρια της δημοσιογραφίας και κάνω μια έρευνα. Μπορώ να σας κάνω μερικές ερωτήσεις για τον ελεύθερο χρόνο σας;
- Ομιλήτρια Ευχαρίστως. Σας ακούω.
- Δημοσιογράφος Ας ξεκινήσουμε από την ηλικία. Πόσω χρονών είστε;
- Ομιλήτρια Τριάντα πέντε.
- Δημοσιογράφος Μάλιστα. Και ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση; Είστε παντρεμένη, ανύπαντρη...;
- Ομιλήτρια. Παντρεμένη με δύο παιδιά.
- Δημοσιογράφος: Ωραία! Ας περάσουμε τώρα στις κυρίως ερωτήσεις. Πόσο ελεύθερο χρόνο έχετε κάθε μέρα;
- Ομιλήτρια Με τις δουλειές και τα παιδιά..., τα δρομολόγια με λεωφορεία..., σχεδόν καθόλου θα έλεγα. Ούτε δυο ώρες δε μένουν ελεύθερες.
- Δημοσιογράφος: Ακούτε μουσική;
- Ομιλήτρια Ναι, βέβαια, σχεδόν συνέχεια. Έχω ένα ραδιοφωνάκι μαζί μου στη δουλειά και το έχω συνεχώς ανοιχτό. Και όταν επιστρέφω στο σπίτι, ακούω τις αγαπημένες μου κασέτες.
- Δημοσιογράφος: Ποιες ώρες ακούτε μουσική;
- Ομιλήτρια Συνέχεια. Μόνο το βράδυ στον ύπνο μου δεν ακούω.
- Δημοσιογράφος: Ποιους σταθμούς ακούτε;
- Ομιλήτρια Ακούω πιο πολύ το ραδιόφωνο της πόλης μας.
- Δημοσιογράφος. Όπως καταλαβαίνω προτιμάτε κυρίως την ελληνική μουσική. Υπάρχει κάποιος τραγουδιστής που σας αρέσει πιο πολύ;
- Ομιλήτρια Ναι, βέβαια. Μου αρέσει πολύ η Αλεξίου. Θέλετε να σας πω και άλλους;

- Δημοσιογράφος Όχι, όχι. Δε χρειάζεται. Ας πούμε κάτι και για την τηλεόραση. Πόσες ώρες την ημέρα βλέπετε τηλεόραση;
- Ομιλήτρια Ωρες; Μα τι λέτε, δεσποινίς μου! Τηλεόραση δε βλέπω σχεδόν καθόλου ή βλέπω πολύ λίγο.
- Δημοσιογράφος: Και όταν βλέπετε, ποιες εκπομπές προτιμάτε;
- Ομιλήτρια Ειδήσεις μερικές φορές και το πολύ πολύ καμιά ταινία που θα τη δούμε οικογενειακάς.
- Δημοσιογράφος: Πολύ καλά. Και η τελευταία ερώτηση. Διαβάζετε καθόλου;
- Ομιλήτρια Ναι, διαβάζω, όταν βρίσκω λίγο χρόνο.
- Δημοσιογράφος: Τι είδους βιβλία;
- Ομιλήτρια Αυτά που έχουν δράση και αγωνία, δηλαδή αστυνομικά πιο πολύ. Αλλά μου αρέσουν και οι ρομαντικές ιστορίες.
- Δημοσιογράφος: Σας ευχαριστώ πολύ. Αντίο σας.
- Ομιλήτρια Γεια σας.

Από τα θέματα πιστοποίησης επάρκειας της ελληνομάθειας
Επίπεδο Α

Λύσεις

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	
Ερωτήσεις	Ομιλητής/τρια
<p>1. Έρευνα:</p> <p>2. Φύλο:</p> <p>Αντρας: <i>παράδειγμα:</i></p> <p>Γυναίκα:</p>	<p>Ελεύθερος χρόνος</p> <p>☐</p> <p>☒</p> <p>(Να γίνουν όλα +)</p>
<p>Ηλικία:</p> <p>20-30</p> <p>30-40</p> <p>40-50</p> <p>50-60</p>	<p>☐</p> <p>☒</p> <p>☐</p> <p>☐</p>
<p>Οικογενειακή κατάσταση:</p> <p>Παντρεμένος/η</p> <p>Ανύπαντρος/η</p> <p>Χωρισμένος/η</p> <p>Ανύπαντρη μητέρα</p>	<p>☒</p> <p>☐</p> <p>☐</p> <p>☐</p>
<p>Ελεύθερος χρόνος:</p> <p>Λιγότερο από 1 ώρα την ημέρα</p> <p>1-2 ώρες την ημέρα</p> <p>2-4 ώρες την ημέρα</p> <p>Πάνω από τέσσερις ώρες την ημέρα</p>	<p>☐</p> <p>☒</p> <p>☐</p> <p>☐</p>
<p>Μουσική:</p> <p>Πολύ</p> <p>Λίγο</p> <p>Καθόλου</p> <p>Αγαπημένοι σταθμοί:</p>	<p>☒</p> <p>☐</p> <p>☐</p> <p>το ραδιόφωνο (ράδιο) της πόλης</p>

<p>Είδος Μουσικής:</p> <p>Αγαπημένοι τραγουδιστές:</p>	<p>ελληνική</p> <hr/> <p>Αλεξίου</p> <hr/>
<p>Τηλεόραση:</p> <p>Πολύ</p> <p>Λίγο</p> <p>Καθόλου</p> <p><u>Αγαπημένες εκπομπές:</u></p>	<p>☐</p> <p>☒</p> <p>☐</p> <hr/> <p>α) ειδήσεις</p> <hr/> <p>β) ταινίες</p> <hr/>
<p>Βιβλία:</p> <p>Πολλά</p> <p>Λίγα</p> <p>Καθόλου</p> <p><u>Αγαπημένα βιβλία:</u></p>	<p>☐</p> <p>☒</p> <p>☐</p> <hr/> <p>α) αστυνομικά</p> <p>β) ρομαντικές</p> <p>ιστορίες/αισθηματικά</p> <hr/>

7.2 Επίπεδο Β΄

α) Πρώτη διδακτική πρόταση – Διάλεξη

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	νεαροί ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση διάλεξης (η παιδική ηλικία)
Στρατηγικές:	<i>προβλέψεις, ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, καταιγισμός ιδεών, προσοχή (γενική+επιλεκτική), χρήση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος, συνεργασία</i>
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή με τα διαγράμματα
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου

Πορεία Διδασκαλίας

Προετοιμασία για τη δραστηριότητα

Πριν ακούσουν οι μαθητές το κείμενο, ο δάσκαλος τους γνωστοποιεί το θέμα που αυτό πραγματεύεται. Τους εξηγεί, λοιπόν, ότι πρόκειται για μια διάλεξη που ασχολείται με την παιδική ηλικία, τις φιλίες που αναπτύσσουν τα παιδιά και τις ασχολίες του ελεύθερου χρόνου τους (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**). Σε αυτό το στάδιο ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα, αν το θεωρεί σκόπιμο, να διδάξει στους μαθητές του το βασικό λεξιλόγιο του κειμένου το οποίο μπορεί να σχετίζεται με την εξωτερική εμφάνιση, με το χαρακτήρα των ανθρώπων και με τις ασχολίες του ελεύθερου χρόνου (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**).

Δραστηριότητα πριν από την ακρόαση

Στη συνέχεια ο δάσκαλος ζητάει από τους μαθητές του, οι οποίοι μπορεί να είναι έφηβοι, να αναφέρουν τους λόγους που οδηγούν τα παιδιά να διαλέξουν τους φίλους τους (**Καταιγισμός ιδεών**) και να προβλέψουν με το τρόπο αυτό το περιεχόμενο του κειμένου (**Προβλέψεις**). Μπορεί επίσης να τους δώσει την άσκηση 1 (βλ. Φύλλο δραστηριοτήτων μαθητή) όπου θα πρέπει να προβλέψουν αν είναι σωστές ή λάθος κάποιες προτάσεις που αναφέρονται στο συγκεκριμένο θέμα.

Δραστηριότητες κατά την ακρόαση του κειμένου

Στη συνέχεια ο δάσκαλος διαβάσει το κείμενο στους μαθητές και τους ζητάει παράλληλα να κάνουν την άσκηση 2, στην οποία είναι απαραίτητο να συμπληρώσουν

τα διαγράμματα σύμφωνα με τις πληροφορίες που θα ακούσουν από τον ομιλητή (**Προσοχή επιλεκτική**) (βλ. Φύλλο δραστηριοτήτων μαθητή). Σε αυτό το στάδιο, όπως θα συνέβαινε και σε μια αυθεντική περίπτωση παρακολούθησης μιας διάλεξης οι μαθητές μπορούν να ζητήσουν οποιεσδήποτε επιπλέον διευκρινήσεις προκειμένου να ξεπεράσουν πιθανές δυσκολίες κατανόησης. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν να διδαχτούν και τις άγνωστες λέξεις. Κατά τη δεύτερη ακρόαση οι μαθητές ανταλλάσσουν τις απαντήσεις τους και προσπαθούν να διορθώσουν πιθανά λάθη των συμμαθητών τους (**Συνεργασία**). Στη συνέχεια αναφέρουν τις απαντήσεις που έδωσαν και όλοι μαζί αποφασίζουν για το ποιες είναι οι σωστές τις οποίες τελικά επιβεβαιώνει ο δάσκαλος.

Δραστηριότητες μετά την ακρόαση του κειμένου

Μετά την ακρόαση του κειμένου, αφού πλέον είναι βέβαιο ότι οι μαθητές γνωρίζουν καλά το περιεχόμενό του, ο δάσκαλος τους ζητάει να παρουσιάσουν οι ίδιοι το κείμενο που άκουσαν στους συμμαθητές τους (ανάπτυξη παραγωγής προφορικού λόγου) αλλά ζητείται οι μαθητές να προσθέσουν δικές τους απόψεις και γνώμες για να μην έχουμε επανάληψη ήδη γνωστών πληροφοριών. Έτσι δημιουργείται το «πληροφοριακό κενό» το οποίο είναι απαραίτητο στοιχείο για να υπάρξει επικοινωνία. Οι υπόλοιποι μαθητές θα πρέπει να ακούσουν προσεκτικά (**Προσοχή επιλεκτική γενική**) τις παρουσιάσεις των συμμαθητών τους και να επισημαίνουν τις διαφορές που υπάρχουν με το κείμενο που τους διάβασε ο δάσκαλος.

Τέλος, επειδή στο λεξιλόγιο που παρουσιάστηκε στην τάξη έχει να κάνει με περιγραφές προσώπων, μπορούν να παίζουν όλοι μαζί στην τάξη το «Μάντεψε ποιος» ή το «τι θα ήταν αν...» όπου ένας μαθητής περιγράφει κάποιον συμμαθητή του ή ένα διάσημο πρόσωπο και οι υπόλοιποι μαθητές κάνοντας κάποιες ερωτήσεις θα πρέπει να μαντέψουν το πρόσωπο που περιγράφεται κάθε φορά (**Συνεργασία**).

Φύλλο δραστηριοτήτων για το μαθητή

Άσκηση 1

Καθώς ακούτε τη διάλεξη συμπληρώστε στον παρακάτω πίνακα ένα σταυρό (+) κάτω από τη Στήλη Σωστό σε όσες προτάσεις συμφωνούν με όσα ακούτε και κάτω από το λάθος για τις προτάσεις που δε συμφωνούν με όσα ακούτε.

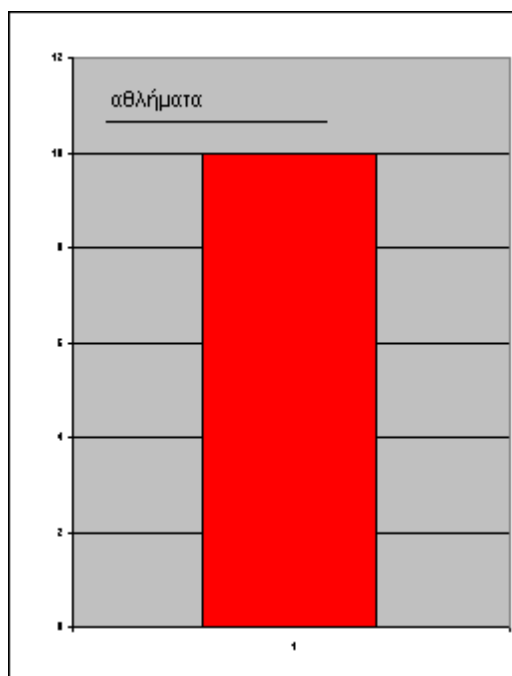
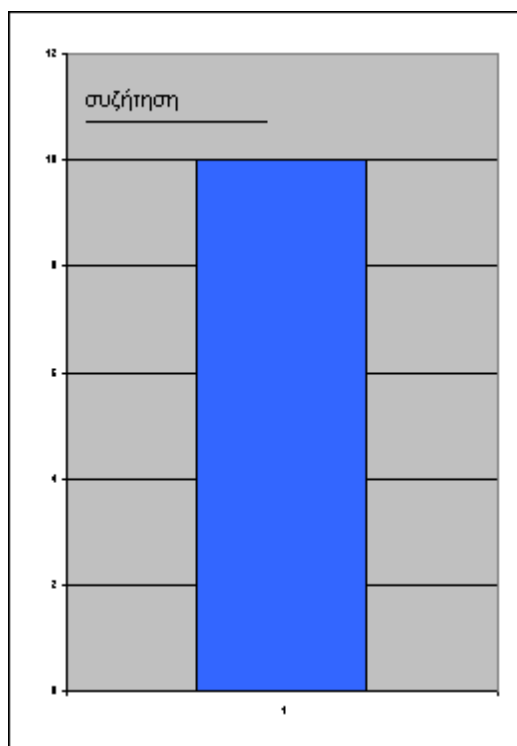
	Σωστό	Λάθος
Τα μικρά παιδιά δεν έχουν κανένα κριτήριο για να κάνουν φίλους.		
Άλλα είναι τα κριτήρια που έχουν τα αγόρια και άλλα τα κορίτσια.		
Όλα τα παιδιά κάνουν παρέα κυρίως με τα αδέρφια τους		
Τα παιδιά έχουν τους φίλους τους μόνο για να τους λένε τα μυστικά τους.		
Τα περισσότερα παιδιά όταν έχουν ελεύθερο χρόνο βλέπουν τηλεόραση		

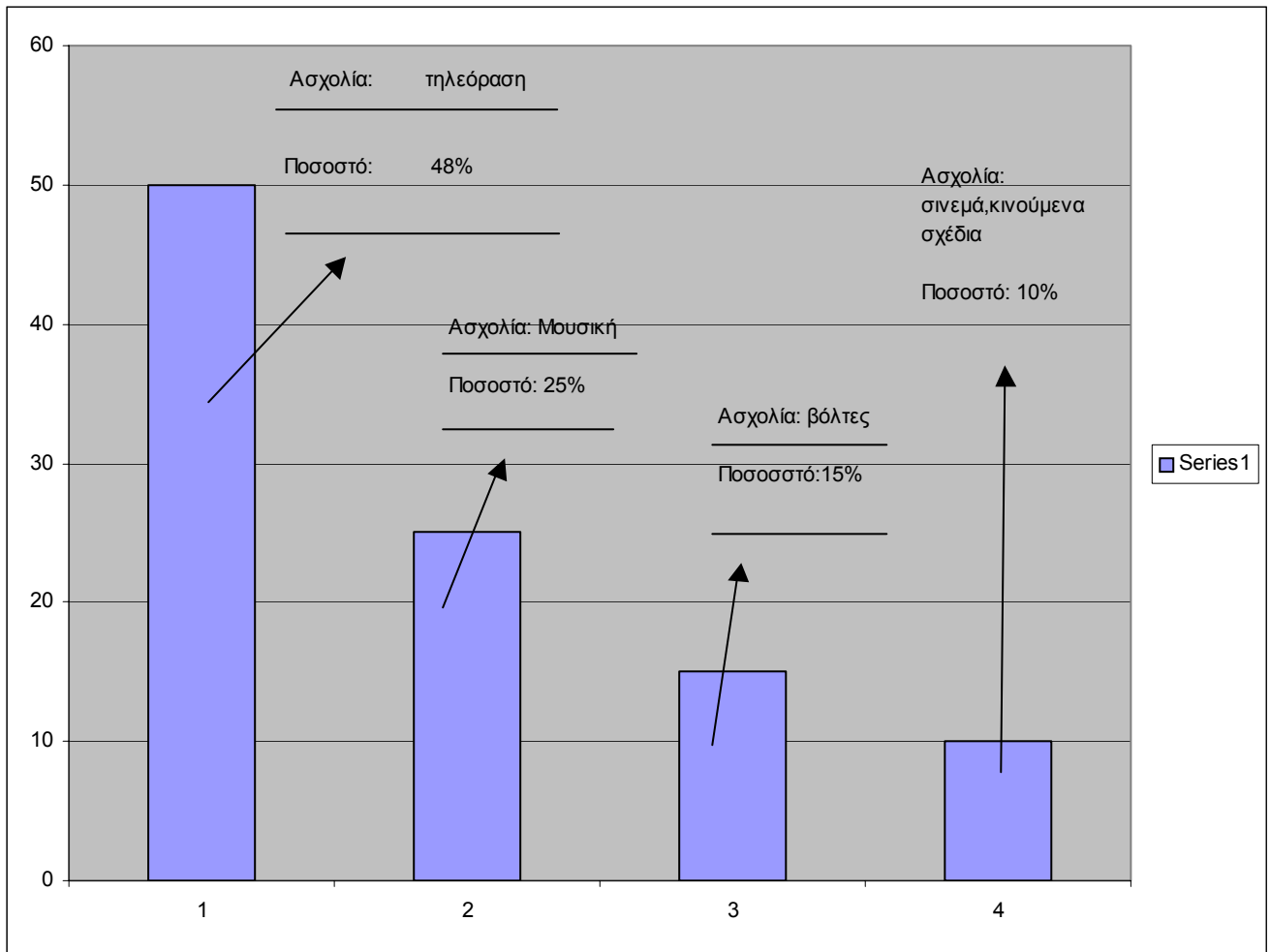
Β' ΕΠΙΠΕΔΟ

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

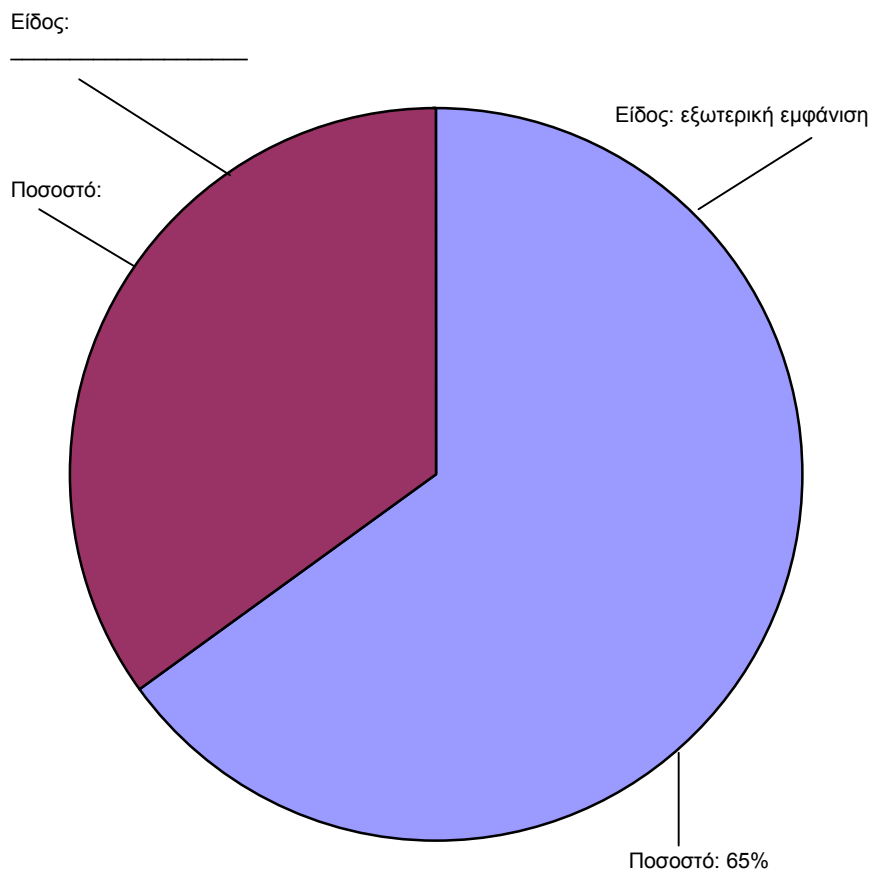
Βρίσκεστε σε μια ομιλία σχετικά με έρευνες που έγιναν για την παιδική φίλια και τις ασχολίες των μικρών παιδιών. Ο ομιλητής σας έδωσε τα διαγράμματα που έχετε μπροστά σας για να παρακολουθήσετε πιο εύκολα την ομιλία. Ξέχασε όμως να γράψει τα αποτελέσματα της έρευνας. Καθώς ακούτε την ομιλία κρατήστε τις σημειώσεις που είναι απαραίτητες, όπως στο παράδειγμα.

ΠΡΟΣΟΧΗ: οι σημειώσεις που πρέπει να κρατήσετε είναι 12 χωρίς το παράδειγμα.

Τι κάνει τα παιδιά αγαπητά;

Φύλλο εκπαιδευτικού

Διαβάστε στους μαθητές σας το παρακάτω σύμφωνα με την προτεινόμενη πορεία διδασκαλίας και ζητήστε τους να κάνουν τις ασκήσεις που υπάρχουν στο φύλλο δραστηριοτήτων των μαθητών.

Σήμερα θα σας παρουσιάσουμε κάποιες έρευνες που έγιναν σχετικά με τη παιδική φιλία και τις ασχολίες των μικρών παιδιών. Όπως όλοι γνωρίζετε τα μικρά παιδιά χρειάζονται παρέα και γι' αυτό προσπαθούν να κάνουν καινούριους φίλους όταν πηγαίνουν στο σχολείο. Με ποιον τρόπο όμως τα παιδιά διαλέγουν του φίλους τους; Όπως βλέπετε στο πρώτο διάγραμμα, την πίτα, δύο είναι οι κύριοι λόγοι που τα παιδιά είναι αγαπητά. Ο πιο ισχυρός λόγος, με ποσοστό 65% είναι η εξωτερική εμφάνιση. Όσο πιο όμορφο και χαμογελαστό είναι ένα παιδί τόσο πιο εύκολα κάνει φίλους. Ένας άλλος λόγος, με ποσοστό 35%, είναι οι καλοί βαθμοί στο σχολείο. Οι καλοί μαθητές κάνουν συνήθως πιο πολλούς φίλους.

Η δεύτερη έρευνα δείχνει πώς περνούν το χρόνο τους τα παιδιά με την παρέα τους. Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι τα αγόρια και τα κορίτσια δεν κάνουν τα ίδια πράγματα όταν είναι με τους φίλους τους. Στο δεύτερο διάγραμμα βλέπουμε ότι τα αγόρια, όπως φαίνεται στη μπλε στήλη, με τους καλύτερους τους φίλους κάνουν διάφορα αθλήματα, όπως μπάσκετ, ποδόσφαιρο ενώ τα κορίτσια όπως φαίνεται στην κόκκινη στήλη, συζητούν με τις φίλες τους και έτσι γνωρίζουν καλύτερα τον εαυτό τους.

Στο τρίτο διάγραμμα παρουσιάζονται οι αγαπημένες ασχολίες αγοριών και κοριτσιών. Έτσι λοιπόν αγόρια και κορίτσια, όταν δεν είναι στο σχολείο βλέπουν τηλεόραση σε ποσοστό 50%. Οι αγαπημένες τους εκπομπές είναι κυρίως οι παιδικές, ενώ τους αρέσουν πολύ και τα διάφορα τηλεπαιχνίδια. Επίσης, στον ελεύθερό τους χρόνο οι μαθητές ακούν μουσική σε ποσοστό 25%. Τα μικρά παιδιά ακούν κυρίως ελληνική μουσική, ενώ τα μεγαλύτερα προτιμούν τους ξένους τραγουδιστές. Άλλες αγαπημένες ασχολίες των παιδιών είναι να πηγαίνουν βόλτες σε ποσοστό 15%, και να πηγαίνουν σινεμά σε ποσοστό 10%. Οι αγαπημένες ταινίες τους είναι τα κινούμενα σχέδια και οι περιπέτειες.

ΛΥΣΕΙΣ

	Σωστό	Λάθος
Τα μικρά παιδιά δεν έχουν κανένα κριτήριο για να κάνουν φίλους.		+
Άλλα είναι τα κριτήρια που έχουν τα αγόρια και άλλα τα κορίτσια.	+	
Όλα τα παιδιά κάνουν παρέα κυρίως με τα αδέρφια τους		+
Τα παιδιά έχουν τους φίλους τους μόνο για να τους λένε τα μυστικά τους.		+
Τα περισσότερα παιδιά όταν έχουν ελεύθερο χρόνο βλέπουν τηλεόραση	+	

β) Δεύτερη διδακτική πρόταση –Έλεγχος επίδοσης στο σχολείο

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	μικρά παιδιά και ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση διαλόγου (έλεγχος επίδοσης)
Στρατηγικές:	<i>προσοχή (επιλεκτική), καταιγισμός ιδεών, συνεργασία</i>
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή με τον έλεγχο
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Προετοιμασία για τη δραστηριότητα

Ο δάσκαλος μπορεί να εφαρμόσει τη συγκεκριμένη πρόταση σε εποχή που οι μαθητές του παίρνουν ελέγχους, έτσι ώστε το θέμα να είναι επίκαιρο και να ενδιαφέρει τη τάξη. Πριν από την πρώτη ακρόαση μπορεί να γίνει κάποια συζήτηση στην τάξη (**Καταιγισμός ιδεών**) σχετικά με τους βαθμούς που περιμένουν οι μαθητές και την πρόοδο που νομίζουν ότι έκαναν στο μάθημα.

Δραστηριότητες κατανόησης του προφορικού κειμένου

Στη συνέχεια ακολουθεί η πρώτη ακρόαση του κειμένου κατά την οποία οι μαθητές συμπληρώνουν τον μαθητικό έλεγχο ανάλογα με τις πληροφορίες που ακούν από το μαγνητοφωνημένο κείμενο (**Προσοχή επιλεκτική**). Ακολουθεί η δεύτερη ακρόαση του κειμένου όπου εξηγούνται οι πιθανές άγνωστες λέξεις και οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να ελέγξουν κατά πόσο οι απαντήσεις τους ήταν σωστές.

Στη συνέχεια ο δάσκαλος, αν θέλει, μπορεί να κάνει κάποιες επιπλέον ερωτήσεις κατανόησης στους μαθητές του, όπως αυτές που αναφέρονται στην άσκηση 2 (βλ. Φύλλο δραστηριοτήτων μαθητή).

Δραστηριότητες μετά την ακρόαση και κατανόηση του κειμένου

Τέλος ο δάσκαλος μπορεί να δώσει οδηγίες στους μαθητές του για να παίξουν ένα παιχνίδι ρόλων (**Συνεργασία**) έτσι ώστε να παραγάγουν προφορικό λόγο σχετικό με αυτό το θέμα για να αφομοιώσουν το λεξιλόγιο.

Φύλλο δραστηριοτήτων για το μαθητή

Άσκηση 1

Στην κασέτα θα ακούσετε (2) δύο φορές μία συζήτηση ανάμεσα σ' ένα δάσκαλο και τη μητέρα ενός μαθητή. Στον πίνακα που έχετε μπροστά σας, καθώς ακούτε την κασέτα, σημειώνετε με ένα σταυρό (+) και δύο τρεις λέξεις την επίδοση του μαθητή σε κάθε μάθημα, όπως στο παράδειγμα.

ΠΡΟΣΞΕΤΕ: οι σταυροί και οι σημειώσεις που πρέπει να κρατήσετε πρέπει να είναι συνολικά **ΔΩΔΕΚΑ (12)** χωρίς το παράδειγμα.

	Αδύνατος	Καλός	Άριστος	<u>Παρατηρήσεις</u>
Πληροφορική			+	<i>κανένα πρόβλημα</i>
			παράδειγμα	
Ελληνική Γλώσσα				
Μαθηματικά				
Φυσική				
Ιστορία				
Γεωγραφία				
Γυμναστική				

Άσκηση 2

1. Ποια είναι η γνώμη του δασκάλου για το μαθητή του;
2. Η μητέρα του Δημήτρη περίμενε να ακούσει αυτά τα σχόλια για την πρόοδο του γιου της;
3. Ποια θα είναι η πρώτη κίνηση που θα κάνει η μητέρα του Δημήτρη για να βελτιωθεί η επίδοση του;
4. Ποιες συμβουλές της δίνει ο δάσκαλος στη μητέρα για να γίνει καλύτερος ο γιος της στα μαθήματα;
5. Η συμπεριφορά του Δημήτρη είναι αυτή που ήταν πάντα ή έχει αλλάξει τη φετινή χρονιά; Ποια είναι τα σημάδια της αλλαγής;

Παιχνίδι ρόλων

1. Είστε δάσκαλος και δίνετε βαθμούς στο σχολείο σας. Έρχεται η μητέρα κάποιου μαθητή σας για να σας ρωτήσει πως τα πηγαίνει για τα μαθήματά του στο σχολείο. Της εξηγείτε για κάθε μάθημα ξεχωριστά.
2. Ο γιος σας παίρνει βαθμούς στο σχολείο. Πηγαίνετε στο δάσκαλο της τάξης και τον ρωτάτε πως τα πηγαίνει ο γιος σας σε όλα τα μαθήματα. Εκείνος σας εξηγεί για κάθε μάθημα ξεχωριστά.

Κείμενο κασέτας

- Μητέρα:** Καλημέρα. Είμαι η μητέρα του Δημήτρη του Οικονόμου και θα ήθελα να σας ρωτήσω πώς τα πάει ο γιος μου στα μαθήματα.
- Δάσκαλος:** Γεια σας. Χαίρομαι που σας γνωρίζω! Η αλήθεια είναι ότι έχουμε κάποια προβλήματα, αλλά θα πρέπει πρώτα να σας πω ότι ο Δημήτρης είναι πολύ καλό παιδί.
- Μητέρα:** Σας ευχαριστώ πολύ. Χαίρομαι που ακούω ότι η συμπεριφορά του Δημήτρη είναι καλή. Με τα μαθήματα όμως τι γίνεται;
- Δάσκαλος:** Στην Πληροφορική δεν έχει κανένα πρόβλημα! Τα πάει πάρα πολύ καλά. Επίσης είναι γενικά αρκετά καλός στα θεωρητικά μαθήματα. Όμως θα πρέπει να αγοράσετε ένα λεξικό για τη Γλώσσα, γιατί μερικές φορές δυσκολεύεται στην ορθογραφία.
- Μητέρα:** Το ξέρω ότι ο Δημήτρης είναι καλός σ' αυτά τα μαθήματα. Η αγωνία μου είναι κυρίως με τα Μαθηματικά, τη Φυσική και τη Χημεία. Τα φοβάται λίγο αυτά τα μαθήματα και δε θέλει να τα διαβάξει.
- Δάσκαλος:** Ναι, έχετε δίκιο. Σε αυτά τα μαθήματα είναι κυρίως το πρόβλημα. Στα Μαθηματικά το πρόβλημα είναι αρκετά σοβαρό. Στα διαγωνίσματά του δεν πήγε καθόλου καλά. Νομίζω ότι χρειάζεται πιο πολλή εξάσκηση.
- Μητέρα:** Μπορεί να του κάνει καλό, αν διαβάζουμε μαζί;
- Δάσκαλος:** Ναι, ίσως. Και ξέρετε τα Μαθηματικά χρειάζονται πολύ και στη Φυσική και στη Χημεία. Στη Φυσική, για παράδειγμα, ενώ ο Δημήτρης είναι καλός, φαίνεται ότι έχει δυσκολίες στις αριθμητικές πράξεις. Αν όμως πάει πιο καλά στα Μαθηματικά, σίγουρα θα γίνει πιο καλός και στη Φυσική.
- Μητέρα:** Σας ευχαριστώ πολύ για τις συμβουλές σας. Έχετε κάποιο άλλο πρόβλημα με το Δημήτρη;
- Δάσκαλος:** Για να είμαι ειλικρινής φέτος είναι γενικά πιο αδύνατος στα μαθήματα. Ας πούμε στην Ιστορία, που πέρσι ήταν από τους άριστους της τάξης, φέτος έρχεται αδιάβαστος. Όσες φορές τον έχω ρωτήσει κάτι δεν μπορεί να απαντήσει. Η Γεωγραφία φαίνεται ότι του αρέσει πάρα πολύ και είναι πάντα διαβασμένος. Μου δίνει σωστές απαντήσεις και έχει πολύ μεγάλο βαθμό, αλλά, ειδικά σ' αυτό το μάθημα, μιλάει συνεχώς με το διπλανό του!
- Μητέρα:** Σας ευχαριστώ πολύ. Θα τα συζητήσω και με τον πατέρα του για να

δούμε γιατί συμβαίνουν όλα αυτά. Φέτος, όπως καταλαβαίνω, υπάρχει πρόβλημα με αρκετά μαθήματα.

Δάσκαλος: Ναι, ακόμη και στη Γυμναστική πάντα λέει ότι είναι άρρωστος για να μην κάνει τις ασκήσεις. Καλός είναι, δεν μπορώ να πω, αλλά δεν καταλαβαίνω γιατί λέει ψέματα. Δεν του έχω πει τίποτα, αλλά το λέω σε σας, γιατί πραγματικά μου φαίνεται παράξενο.

Μητέρα: Λοιπόν, σας ευχαριστώ για άλλη μια φορά και για την κατανόηση που δείχνετε. Έχει δίκιο ο Δημήτρης που λέει ότι ο δάσκαλός του είναι πολύ καλός.

Δάσκαλος: Ααα! Σας ευχαριστώ πολύ. Γεια σας.

Από τα θέματα της πιστοποίησης επάρκειας της ελληνομάθειας

Επίπεδο Β

ΛΥΣΕΙΣ

	Αδύνατος	Καλός	Άριστος	<u>Παρατηρήσεις</u>
Πληροφορική			+	κανένα πρόβλημα
				<i>παράδειγμα</i>
Ελληνικά		+		Πρόβλημα στην ορθογραφία / (χρειάζεται) λεξικό
Μαθηματικά	+			πιο πολλή εξάσκηση
Φυσική		+		δυσκολίες στις (αριθμητικές) πράξεις
Ιστορία	+			Αδιάβαστος (δεν απαντά στις ερωτήσεις)
Γεωγραφία			+	μιλάει πολύ με το διπλανό του
Γυμναστική		+		όλο άρρωστος (λέει ψέματα)

γ) Τρίτη διδακτική πρόταση –θεατρική παράσταση

Ενδεικτική διάρκεια:	αρκετές διδακτικές ώρες
Ομάδα-στόχος:	μαθητές Β' επιπέδου
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση θεατρικού έργου (ο βασιλιάς των ζώων)
Στρατηγικές:	<i>προβλέψεις, προσοχή (γενική+επιλεκτική), συνεργασία, αξιοποίηση συμφραζομένων, χρήση παραγωγιστικών στοιχείων (μιμητική, χειρονομίες), χρήση αισθήσεων ή κίνησης, σημειώσεις, περίληψη, διαμεσολάβηση</i>
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή με τη δραστηριότητα ΝΑΙ-ΟΧΙ 1 φωτοτυπία ανά μαθητή με το κείμενο
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Προετοιμασία για τη δραστηριότητα

Ο δάσκαλος δίνει σε έξι μαθητές το κείμενο (βλ. φύλλο δραστηριοτήτων) και τους ζητάει να παίξουν ένα μικρό σκετσάκι στην τάξη μετά από κάποιο διάστημα. Οι έξι μαθητές που αναλαμβάνουν να υποδυθούν κάποιο ρόλο κάνουν εξάσκηση στην παραγωγή προφορικού λόγου (**Συνεργασία**).

Λόγω του ότι μάλλον δεν θα είναι εύκολο να μάθουν τα παιδιά το ρόλο τους από έξω είναι δυνατό να τον διαβάσουν. Είναι σημαντικό ωστόσο ακόμα και στην περίπτωση της ανάγνωσης ο δάσκαλος να τους δώσει λεπτομέρειες σχετικά με το ύφος/κινήσεις/χειρονομίες (**Αξιοποίηση παραγωγιστικών στοιχείων**) που θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν.

Η υπόλοιπη τάξη θα είναι το ακροατήριο. Προκειμένου να φαίνεται ποιο ζώο υποδύεται ο κάθε μαθητής, αν δεν υπάρχει η δυνατότητα ανάλογης ενδυμασίας, ο δάσκαλος μπορεί να γράψει σε χαρτί τα ζώα που συμμετέχουν και να το έχουν οι μαθητές πάνω τους έτσι ώστε οι συμμαθητές τους να βλέπουν το ρόλο που υποδύονται (**Χρήση αισθήσεων ή κίνησης**).

Δραστηριότητα πριν από την ακρόαση

Πριν την έναρξη του θεατρικού που έχουν ετοιμάσει οι 6 μαθητές ο δάσκαλος ή κάποιος από τους μικρούς ηθοποιούς εξηγεί στους υπόλοιπους μαθητές ότι πρόκειται να δουν ένα απόσπασμα από ένα θεατρικό έργο. Αναφέρουν τη γενική υπόθεση του

έργου και αφηγούνται σε γενικές γραμμές τι συμβαίνει στο απόσπασμα που πρόκειται να δραματοποιήσουν όπου τα ζώα συγκεντρώθηκαν για να εκλέξουν βασιλιά. Αυτός που αναλαμβάνει να αφηγηθεί την ιστορία ενημερώνει το ακροατήριο ότι θα αναφέρει κάποια σημεία λανθασμένα με στόχο οι μαθητές στη συνέχεια να εντοπίσουν αυτά τα σημεία κατά την ακρόαση του κειμένου (**Προσοχή γενική-επιλεκτική**). Αναφέρονται τα ζώα που παίρνουν μέρος στο θεατρικό και ο δάσκαλος ζητάει από τους μαθητές της τάξης να περιγράψουν το χαρακτήρα του κάθε ζώου που συμμετέχει. (Ακόμα και αν αναφερθούν χαρακτήρες που δε συμμετέχουν στο έργο στο πλαίσιο της παραπλάνησης των μαθητών, οι μαθητές θα πρέπει να περιγράψουν όπως φαντάζονται όλους τους χαρακτήρες του έργου που αναφέρονται-**Προβλέψεις**) Η περιγραφή μπορεί να γίνει είτε προφορικά, οπότε οι μαθητές θα ασκηθούν στην παραγωγή προφορικού λόγου, είτε γραπτά οπότε θα ασκηθούν στην παραγωγή γραπτού λόγου.

Εναλλακτικά οι μαθητές που ανέλαβαν να παρουσιάσουν την υπόθεση του έργου στην τάξη μπορούν, αντί να την εξηγήσουν στους συμμαθητές τους προφορικά, να το κάνουν γραπτά δίνοντάς τους μια περίληψη (**Περίληψη**), όπως συμβαίνει και στην πραγματικότητα στα θεατρικά έργα. Πολύ συχνά υπάρχει πρόγραμμα που αναφέρει την περίληψη και άλλες πληροφορίες για το έργο.

Δραστηριότητες κατά την ακρόαση του κειμένου

Ακολουθεί το σκετς. Κατά τη διάρκεια της ακρόασης, οι μαθητές που είναι το κοινό προσέχουν την πλοκή του έργου με στόχο (**Προσοχή**) α) να εντοπίσουν τα λάθη της ιστορία που αναφέρθηκαν (επιλεκτική προσοχή) και β) να κατανοήσουν τα γενικά σημεία της ιστορίας (γενική προσοχή) και να εξακριβώσουν κατά πόσο οι **προβλέψεις (Προβλέψεις)** που είχαν κάνει σχετικά με τους χαρακτήρες των ζώων πριν την ακρόαση του κειμένου είναι σωστές.

Ξαναπαίζεται το σκετσάκι, ενώ η τάξη έχει χωριστεί σε δύο ομάδες. Κάθε μαθητής της πρώτης ομάδας θα αναλάβει να παρακολουθεί ένα χαρακτήρα ζώου και να καταγράψει από ποια στοιχεία της ομιλίας του (γλωσσικά ή όχι) προκύπτει ο χαρακτήρας του (**Σημειώσεις**). Μ' αυτή την άσκηση θα διαπιστώσουν επίσης και τη σημασία των παραγλωσσικών στοιχείων (**Αξιοποίηση παραγλωσσικών στοιχείων**). Ακολουθεί σχετική συζήτηση (παραγωγή προφορικού λόγου).

Οι μαθητές της δεύτερης ομάδας αναλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν τη σημασία λέξεων που τους έχει δώσει ο δάσκαλος. Έτσι θα ασκηθούν στη στρατηγική της χρήσης των συμφραζομένων (**Αξιοποίηση συμφραζομένων**). Στη συνέχεια θα προσπαθήσουν, όσες κατάφεραν να

κατανοήσουν, να τις εξηγήσουν στους μαθητές τους (**Διαμεσολάβηση**) (παραγωγή προφορικού λόγου)

Στη συνέχεια ο δάσκαλος, αν έχει το χρόνο, μπορεί να τους δώσει μια άσκηση για να σημειώσουν σε πίνακα αν είναι σωστές ή λάθος κάποιες προτάσεις σύμφωνα με την πλοκή του θεατρικού που παρακολούθησαν (**Προσοχή επιλεκτική**) (φύλλο δραστηριοτήτων μαθητή).

Μετά τη διόρθωση της άσκησης, ακολουθεί συζήτηση για τη συνέχιση του έργου. Ο δάσκαλος αναθέτει σε κάποιους από τους μαθητές να γράψουν τη συνέχεια (παραγωγή γραπτού λόγου) και σε κάποιους άλλους να παίξουν (**Συνεργασία**). Έτσι μπορεί να οργανωθεί ακόμα και project και να γίνει θεατρικό στο τέλος της χρονιάς που θα παιχτεί.

Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας διδασκαλίας της κατανόησης προφορικού λόγου, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία κυκλικά να αναπτύξουν και τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες αναλαμβάνοντας διαφορετικούς ρόλους. Πιο συγκεκριμένα, αναπτύσσεται η παραγωγή προφορικού λόγου από τους ηθοποιούς, η παραγωγή γραπτού λόγου από τους σεναριογράφους, η κατανόηση προφορικού λόγου από το κοινό και η κατανόηση γραπτού λόγου από τους ηθοποιούς που θα πρέπει να διαβάσουν το σενάριο.

Φύλλο δραστηριοτήτων για το μαθητή

Άσκηση 1

Μπορείτε να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με έναν σταυρό κάτω από ΝΑΙ δίπλα στις προτάσεις που συμφωνούν με την πλοκή του έργου που μόλις παρακολουθήσατε και κάτω από το ΟΧΙ δίπλα στις προτάσεις που δε συμφωνούν;

ΠΡΟΣΞΕΤΕ: Οι σταυροί που πρέπει να βάλετε είναι 9.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Το λιοντάρι πιστεύει ότι είναι ο καταλληλότερος βασιλιάς γιατί είναι ο δυνατότερος από όλους.		
Ο λαγός θεωρεί τον εαυτό του τον καταλληλότερο βασιλιά επειδή είναι ο πιο έξυπνος και καταφέρνει να επιβιώσει παρόλο που είναι ο πιο αδύνατος		
Η αλεπού κοροϊδεύει το λαγό επειδή είναι αδύνατος		
Ο σκύλος συμφωνεί ότι βασιλιάς πρέπει να είναι ο πιο έξυπνος και γι' αυτό υποστηρίζει την υποψηφιότητά του λαγού		
Ο σκύλος πιστεύει ότι ο άνθρωπος τον επέλεξε για φύλακά του επειδή είναι το πιο έξυπνο ζώο.		
Ο λύκος ρωτάει τον σκύλο γιατί έχει το λουρί στο λαιμό του επειδή τον βλέπει για πρώτη φορά		
Η αλεπού προβάλλει τον εαυτό της για βασίλισσα επειδή είναι το πιο όμορφο ζώο από όλα		
Ο γάτος καταγγέλλει τη στάση της αλεπούς να υποστηρίζει την υποψηφιότητα του λιονταριού για βασιλιά		
Ο γάτος επιμένει ότι ο ίδιος είναι ο καταλληλότερος βασιλιάς		
Ο ελέφαντας αποφασίζει ότι βασιλιάς πρέπει να γίνει το λιοντάρι		

Κείμενο

ΛΙΟΝΤΑΡΙ	Περιμένουμε κανέναν άλλον κυρά Αλεπού;
ΑΛΕΠΟΥ	Εγώ μια φορά όσους βρήκα τους ειδοποίησα. Α να και ο ελέφαντας.
ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ	Καλημέρα σε όλους σας.
ΟΛΟΙ	Καλημέρα, κύριε Ελέφαντα!
ΛΙΟΝΤΑΡΙ	Τώρα, σίγουρα μπορούμε να αρχίσουμε. Λοιπόν! Ο λόγος, που σας κάλεσε όλους εδώ η κυρία Μάρω σας είναι γνωστός. Πρέπει να εκλέξουμε έναν από όλους μας για βασιλιά. Προτείνω να διαλέξουμε τον δυνατότερο...
ΛΑΓΟΣ	Και, γιατί παρακαλώ, τον δυνατότερο; Διαφωνώ! Ένας βασιλιάς χρειάζεται να είναι δίκαιος και έξυπνος.
ΑΛΕΠΟΥ	Τι λες βρε λαγέ. Και θα μας αποδείξεις ότι εσύ είσαι ο έξυπνότερος;
ΛΑΓΟΣ	Βεβαίως και αμέσως μάλιστα! Είμαι ή δεν είμαι το πιο αδύνατο ζώο από όλους σας;
ΛΙΟΝΤΑΡΙ	Αυτό δε χρειάζεται απάντηση κυρ λαγέ!
ΛΑΓΟΣ	Αφού λοιπόν είμαι το πιο αδύνατο ζώακι πώς καταφέρνω και είμαι ακόμα ζωντανός; Θα απαντήσω εγώ! Επειδή σας ξεφεύγω με την εξυπνάδα μου. <i>(ακούγεται δυνατό γάβγισμα σκύλου)</i>
ΛΑΓΟΣ	Διαμαρτύρομαι εντόνως! Ο σκύλος με γάβγισε.
ΣΚΥΛΟΣ	Σκύλος είμαι και γαβγίζω. Δικαίωμά μου.
ΛΙΟΝΤΑΡΙ	Συνέχισε σε παρακαλώ.
ΛΑΓΟΣ: <i>Με φόβο ενώ ακούγεται το δυνατό γάβγισμα του σκύλου</i>	Να συνεχίσω.... Δεύτερον, αυτό που έλεγα περί δικαίου.... ποιος άλλος.... ποιος άλλος λέω! Εκτός από μένα..... Εκτός από μένα που ζω την αδικία!
ΣΚΥΛΟΣ	Γαβ, γαβ, γαβ
ΛΑΓΟΣ	Μα με γγγγαβγίζει!
ΛΙΟΝΤΑΡΙ	Συνέχισε και σταμάτα να τραυλίζεις.
ΛΑΓΟΣ	Άμα φοβάσαι, τρτρτρ-τραυλίζεις

ΑΛΕΠΟΥ	Και θέλεις βρε χαμένε, να κάνουμε έναν τραυλό για βασιλιά;
ΛΑΓΟΣ	Εγώ διαμαρτύρομαι και αποχωρώ.
ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ	Δεν έπρεπε να τον τρομάξεις, τον κακομοίρη, βρε σκύλε.
ΣΚΥΛΟΣ	Εγώ φταίω; Κουνήθηκα εγώ απ' τη θέση μου; Εγώ μόνο γαβ γαβ έκανα. Παρόλα αυτά εγώ συμφωνώ μαζί του πως πρέπει να διαλέξουμε τον πιο έξυπνο. Και βάσει αυτού, θέτω υποψηφιότητα! Ως γνωστόν, είμαι ο μόνος από όλους σας, που κάνω παρέα με τον άνθρωπο, κι αυτό επειδή με θεωρεί το πιο έξυπνο ζώο και με βάζει να φυλάω τις κότες του, απ' την κυρά Μάρω από δω, και τα πρόβατά του, απ' τον κύρΛύκο από κει! Έχω δίκιο, κυρ λύκο;
ΛΥΚΟΣ	Αυτό το λουρί, γιατί το φοράς στο λαιμό σου;
ΣΚΥΛΟΣ	Ε;
ΑΛΕΠΟΥ	Ε;
ΣΚΥΛΟΣ	Για να με δένει το αφεντικό μου, λύκε.
ΛΥΚΟΣ	Και θέλεις βρε άθλιε, να κάνουμε βασιλιά έναν, που πουλήθηκε δούλος στον άνθρωπο, για ένα ξεροκόμματο; Ξέρεις βρε ποιος είναι ο μεγάλος εχθρός όλων μας; Ο άνθρωπος! Και τολμάς να μιλάς ξεπουλημένε; Εδώ δεν τολμάω να βάλω υποψηφιότητα εγώ, που φυλάς ή δε φυλάς τα αρνιά, εγώ στα αρπάζω! Και τόλμησες εσύ;
ΑΛΕΠΟΥ	Για βασιλιά μιλάμε εδώ, δεν μιλάμε για δούλο και συνεργάτη του εχθρού! Εγώ αγαπητά συνζώα, δεν θα μιλήσω για τον εαυτό μου, ούτε θα εκθέσω τα χαρίσματά μου, όπως η ωραία μου ουρά, η ωραιότατη γούνα μου, η πασίγνωστη εξυπνάδα μου και άλλα πολλά. Διότι, παραιτούμαι υπέρ του Λέοντα! Τα χαρίσματά του τα ξέρετε όλοι σας. Διαθέτει καταρχήν την σπάνιας ομορφιάς χαιτή, φουντωτή, φουντωτή! Διαθέτει επιπλέον, μια καταπληκτική ουρά με μια κομψή φουντίτσα, που ανασηκώνεται με χάρη βασιλική. Η ευαισθησία του στους αδύνατους γνωστή, θα έλεγα πάλι, βασιλική, άρα μας ταιριάζει για βασιλιάς!
ΓΑΤΟΣ	Μια στιγμή παρακαλώ! Τι γίνεται εδώ πέρα; Κυρά Μάρω, το θεωρώ απολύτως ύποπτο να παίρνεις το λόγο και να μας λες τις χάρες του Λιονταριού. «Έχει μια ουρίτσα με μια κομψή φουντίτσα»! Στο κάτω, κάτω αν ο λόγος γίνεται για ουρές, κανείς δεν έχει πιο παιχνιδιάρικη ουρά απ' τη δική μου!

ΣΚΥΛΟΣ	Γαβ, γαβ, γαβ, γαβ
ΓΑΤΟΣ	Μη γαβγίζεις σε μένα, γιατί σου ξεσκίζω τη μούρη μέχρι να πεις κύμινο!
ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ	Ησυχάστε παρακαλώ, και μην τσακώνεστε!
ΓΑΤΟΣ	Μα να κάνει γαβ σε μένα κύριε, Ελέφαντα; Με προσβάλλει, πως να το κάνουμε! Θίγεται το γατίλίκι μου.
ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ	Παρακαλώ! Μην εκτρέπετε την κατάσταση. Επιτρέψτε μου, να πάρω το λόγο.... Είναι προφανές πως ο βασιλιάς πρέπει να είναι γενναίος, έξυπνος και να διαθέτει κύρος. Αυτά τα προσόντα φαίνεται να τα διαθέτει ο ΛΕΩΝ . Αν δεν έχετε αντίρρηση προτείνω να ψηφίσουμε αυτόν για βασιλιά.

Διασκευασμένο απόσπασμα από το έργο *Λέων Α΄ Βασιλιάς της ζούγκλα*.

Βασίλης Μπουντούρης

σ.σ.27-30

ΛΥΣΕΙΣ

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Το λιοντάρι πιστεύει ότι είναι ο καταλληλότερος βασιλιάς γιατί είναι ο δυνατότερος από όλους.	+	
Ο λαγός θεωρεί τον εαυτό του τον καταλληλότερο βασιλιά επειδή είναι ο πιο έξυπνος και καταφέρνει να επιβιώσει παρόλο που είναι ο πιο αδύνατος	+	
Η αλεπού κοροϊδεύει το λαγό επειδή είναι αδύνατος		+
Ο σκύλος συμφωνεί ότι βασιλιάς πρέπει να είναι ο πιο έξυπνος και γι' αυτό υποστηρίζει την υποψηφιότητά του λαγού		+
Ο σκύλος πιστεύει ότι ο άνθρωπος τον επέλεξε για φύλακά του επειδή είναι το πιο έξυπνο ζώο.	+	
Ο λύκος ρωτάει στο σκύλο γιατί έχει το λουρί στο λαιμό του επειδή το βλέπει για πρώτη φορά		+
Η αλεπού προβάλλει τον εαυτό της για βασίλισσα επειδή είναι το πιο όμορφο ζώο από όλα		+
Ο γάτος καταγγέλλει τη στάση της αλεπούς να υποστηρίζει την υποψηφιότητα του λιονταριού για βασιλιά	+	
Ο γάτος επιμένει ότι ο ίδιος είναι ο καταλληλότερος βασιλιάς		+
Ο ελέφαντας αποφασίζει ότι βασιλιάς πρέπει να γίνει το λιοντάρι		+

7.3 Επίπεδο Γ΄

α) Πρώτη διδακτική πρόταση -ΠΡΟΠΟ

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	ενήλικοι μαθητές Γ΄ επιπέδου
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση αθλητικής εκπομπής (τυχερά παιχνίδια και ποδόσφαιρο)
Στρατηγικές:	<i>προβλέψεις, καταιγισμός ιδεών, προσοχή (επιλεκτική), επιβράβευση, ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης</i>
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή με το ΠΡΟΠΟ
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Δραστηριότητες πριν την ανάγνωση του κειμένου

Πριν ακούσουν οι μαθητές το κείμενο, ο δάσκαλος τους εισάγει στη γενικότερη θεματική που αυτό εντάσσεται και είναι τα τυχερά παιχνίδια και ο αθλητισμός (**Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης**). Στο σημείο αυτό μπορεί να διδάξει το σχετικό λεξιλόγιο που θα φανεί χρήσιμο και απαραίτητο στους μαθητές του, προκειμένου αυτοί να εκφραστούν σχετικά με το θέμα και να μπορέσουν να κατανοήσουν το προφορικό κείμενο. Τους ρωτάει αν παίζουν γενικά τυχερά παιχνίδια και αν στις χώρες από τις οποίες προέρχονται υπάρχει το συγκεκριμένο παιχνίδι (ΠΡΟΠΟ) (**Καταιγισμός ιδεών**). Εξηγεί σε όσους δε ξέρουν πως παίζεται αυτό το παιχνίδι και στη συνέχεια τους ζητάει να παίξουν ένα δελτίο ΠΡΟΠΟ. Τους μοιράζει το δελτίο και παίζουν όλοι μαζί ένα δελτίο ανάλογα με το ποια ομάδα είναι η καλύτερη (**Προβλέψεις**)

Δραστηριότητες κατά την ανάγνωση του κειμένου

Στη συνέχεια τους ζητάει να ελέγξουν το σκορ που πέτυχαν ακούγοντας την εκπομπή που ανακοινώνει στους ακροατές και τους φίλαθλους τα αποτελέσματα του ΠΡΟΠΟ. Κατά τη δεύτερη ακρόαση του κειμένου ο δάσκαλος μοιράζει στους μαθητές ένα έτοιμο δελτίο ΠΡΟΠΟ, έτσι ώστε να υπάρχει κοινή αναφορά, και τους ζητάει να το διορθώσουν. Αφού ακούσουν το κείμενο και σημειώσουν τα σωστά αποτελέσματα

ανακοινώνεται το σκορ του καθενός. ΑΝ υπάρχει κάποιος μαθητής που πέτυχε 13, 12, 11 παίρνει ένα βραβείο που το έχουν συμφωνήσει εξαρχής στην τάξη (**Επιβράβευση**). Οι δεκατριάρηδες π.χ. μπορούν να απαλλαγούν από τις ασκήσεις τις επόμενης διδακτικής ώρας οι δωδεκάρηδες από κάποιες και οι ενδεκάρηδες από ακόμα λιγότερες.

Δραστηριότητες μετά την ανάγνωση του κειμένου.

Οι μαθητές αναλαμβάνουν για την επόμενη φορά να παρουσιάσουν ένα από τα τυχερά παιχνίδια που έχουν στις χώρες τους και αν είναι εύκολο να ετοιμάσουν μια παρόμοια άσκηση με το ΠΡΟΠΟ για να την κάνουν οι συμμαθητές τους (**Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης**)

Στο τέλος της διδακτικής ώρας ο δάσκαλος μπορεί να αξιοποιήσει διάφορα συνθήματα που ακούγονται σε αθλητικούς χώρους. Μπορεί να δώσει στους μαθητές του σε φωτοτυπία κάποια συνθήματα (π.χ. Ωέ! Ελλάδα ολέ, ολέ! Δε σταματώ να τραγουδώ ποτέ! Ωε, Ελλάδα.....) που θα επιλέξει ο ίδιος και να συζητήσουν για την περίπτωση μέσα στην οποία χρησιμοποιήθηκαν (νίκη, ήττα, διαμαρτυρία οπαδών κτλ). Επίσης οι μαθητές μπορούν να αναφέρουν συνθήματα που ακούγονται στη χώρα τους. Τα συνθήματα είναι ιδιαίτερα ζωντανό είδος λόγου, ανανεώνονται πολύ συχνά και ο δάσκαλος έχει την ευκαιρία μέσω αυτών να χρησιμοποιήσει πολύ ζωντανό και επίκαιρο λόγο στην τάξη του (**Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης**).

Φύλλο εκπαιδευτικού

Διαβάστε το παρακάτω κείμενο στους μαθητές σας και ζητήστε τους να κάνουν την άσκηση που υπάρχει στο φύλλο δραστηριοτήτων που τους έχετε μοιράσει

Η πρώτη αγωνιστική περίοδος τέλειωσε και είμαστε έτοιμοι να ανακοινώσουμε τα αποτελέσματα. Ο πρώτος αγώνας ΑΕΚ-ΑΡΗΣ βρήκε νικήτρια την ΑΕΚ με σκορ 1-0.

Στο γήπεδό του ο ΙΩΝΙΚΟΣ νίκησε με άνεση (3-0) τον ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ, ο οποίος προσπαθούσε μέχρι το τελευταίο λεπτό να πετύχει έστω και ένα γκολ για να μειώσει τη διαφορά.

Δεν έγινε το ίδιο με τον ΠΑΝΙΩΝΙΟ, ο οποίος, αν και έπαιξε στην έδρα του, δεν κατάφερε να νικήσει τη ΧΑΛΚΙΔΟΝΑ σε έναν μέτριο αγώνα, ο οποίος δεν πρόσφερε καθόλου θέαμα. Το αποτέλεσμα είναι 0-3 υπέρ της ΧΑΛΚΙΔΟΝΑΣ.

Ο ΕΡΓΟΤΕΛΗΣ απέναντι στο ΑΙΓΑΛΕΩ, μετά από έναν δύσκολο αγώνα, κατάφερε να πάρει το παιχνίδι βάζοντας γκολ στο τελευταίο λεπτό.

Η έκπληξη της αγωνιστικής σημειώθηκε στον αγώνα ΚΑΛΛΙΘΕΑ-ΟΦΗ, όπου όλοι περιμέναμε τον ΟΦΗ νικητή. Κι όμως, η ΚΑΛΛΙΘΕΑ, με τη βοήθεια των οπαδών της και πολλή προσπάθεια, δεν άφησε τον ΟΦΗ να φύγει νικητής από το γήπεδό της. Με σκορ 1-1 ο αγώνας έληξε ισόπαλος.

Στη Θεσσαλονίκη τώρα και μέσα στο γήπεδο του ΠΑΟΚ, η ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ έφυγε θριαμβεύτρια χαρίζοντας στους θεατές υπέροχες στιγμές.

Στον επόμενο αγώνα, ΗΡΑΚΛΗ-ΚΕΡΚΥΡΑ σημειώθηκαν επεισόδια, όταν ο διαιτητής δέχτηκε γκολ που σημείωσε παίχτης της ΚΕΡΚΥΡΑΣ και ισοφάρισε τον ΗΡΑΚΛΗ με σκορ 2-2-στο τελευταίο λεπτό. Οι φίλαθλοι του ΗΡΑΚΛΗ είχαν ήδη αρχίσει να πανηγυρίζουν γιατί νόμιζαν ότι κέρδισαν. Πάγωσε το γήπεδο για λίγα λεπτά, ενώ, αμέσως μετά, ξέσπασαν έντονα επεισόδια.

Ο ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΣ αν και χειρότερος από τη ΞΑΝΘΗ, κράτησε το παιχνίδι στα μέτρα του, πήρε τον αγώνα αφήνοντας τους φιλοξενούμενους με την πικρή αίσθηση ήττας.

Δε συνέβη το ίδιο στον επόμενο αγώνα ΔΟΞΑΣ-ΠΑΝΣΕΡΑΪΚΟΥ, όπου με ευκολία η ομάδα της ΔΟΞΑΣ προηγήθηκε από τα πρώτα λεπτά του αγώνα με 1-0 και κράτησε αυτό το αποτέλεσμα μέχρι το τέλος.

Μέτριο το παιχνίδι ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ-ΠΑΝΗΛΙΑΚΟΥ όπου δε σημειώθηκε ούτε ένα γκολ κι έφυγαν απογοητευμένοι οι οπαδοί και των δύο ομάδων.

Καλή εμφάνιση έκανε ο ΠΑΝΔΡΑΜΑΙΚΟΣ στην Ελευσίνα. Πολλές ευκαιρίες για γκολ και στα δύο ημίχρονα, αλλά δεν κατάφερε τελικά να πάρει τη νίκη κι έφυγε ισόπαλος από το γήπεδο.

Η ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ δε φοβήθηκε τον ΑΤΡΟΜΗΤΟ παρόλο που έπαιζε στο γήπεδό του και φάνηκε από την αρχή ότι ήταν πολύ καλύτερη. Με συνεργασία των παιχτών κατάφερε να κερδίσει 3-0!

Ο Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ επίσης είχε πολύ καλή εικόνα στο παιχνίδι. Ευκαιρίες, συνεργασία, ενθουσιασμός των παιχτών και των οπαδών για την πολυπόθητη νίκη αλλά τελικά δεν κατάφερε να βάλει γκολ. Τουλάχιστο δεν άφησε ούτε την ΚΑΛΛΙΘΕΑ να σκοράρει!

Καλή επιτυχία σε όλους όσους παίξατε ΠΡΟΠΟ και καλά κέρδη. Μαζί θα είμαστε και πάλι την επόμενη εβδομάδα.

ΛΥΣΕΙΣ

	1	2	X	
ΑΕΚ - ΑΡΗΣ	+	+		√
ΙΩΝΙΚΟΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ	+		+	X
ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ - ΧΑΛΚΗΔΟΝΑ		+		√
ΑΙΓΑΛΕΩ - ΕΡΓΟΤΕΛΗΣ		+		√
ΚΑΛΛΙΘΕΑ - ΟΦΗ	+		+	X
ΠΑΟΚ - ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ		+	+	X
ΗΑΡΑΚΛΗΣ - ΚΕΡΚΥΡΑ			+	√
ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΣ - ΞΑΝΘΗ	+			√
ΔΟΞΑ ΔΡΑΜΑΣ – ΠΑΝΑΣΕΡΑΪΚΟΣ	+			√
ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΣ – ΠΑΝΗΛΙΑΚΟΣ		+	+	X
ΕΛΕΥΣΙΝΑ – ΠΑΝΑΔΡΑΜΑΪΚΟΣ			+	√
ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ – ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ	+	+		X
ΚΑΛΛΙΘΕΑ – Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ			+	√

β) Δεύτερη διδακτική πρόταση -Μυθολογία

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	έφηβοι και ενήλικοι μαθητές
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση αφηγηματικού κειμένου (μυθολογία)
Στρατηγικές:	<i>προβλέψεις, ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, προσοχή (γενική+επιλεκτική), αξιοποίηση συμφραζομένων, ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης, συνεργασία, περίληψη, κατανόηση της σκέψης και των συναισθημάτων των άλλων.</i>
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή με τις ασκήσεις
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Δραστηριότητες πριν την ακρόαση του κειμένου

Ο δάσκαλος πριν την αφήγηση εξηγεί στους μαθητές του ότι θα τους αφηγηθεί μια ιστορία από την αρχαία μυθολογία. Τους αναφέρει ότι πρόκειται για ένα μύθο που έχει πρωταγωνιστές την Πανδώρα, τον Δία, τον Ήφαιστο, τον Προμηθέα και τον Επιμηθέα. Ρωτάει τους μαθητές του αν ξέρουν κάποιες πληροφορίες σχετικά με αυτά τα πρόσωπα της μυθολογίας και προσπαθεί να τους εξηγήσει περιληπτικά ποιοι είναι οι συγκεκριμένοι ήρωες. Με αυτή την τακτική ενεργοποιεί τις πιθανές γνώσεις που έχουν οι μαθητές του σχετικά με το θέμα (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**), ή τους φέρνει σε μια πρώτη επαφή με αυτό προϊδεάζοντας τους για την πλοκή του μύθου (**Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης**). Στη συνέχεια επιλέγει κάποιες από τις βασικές λέξεις που θεωρεί ότι θα προκαλέσουν δυσκολίες στην κατανόηση του κειμένου και τις εξηγεί στους μαθητές του. Ξεκινάει η αφήγηση του κειμένου.

Δραστηριότητες κατά την ακρόαση του κειμένου

Ο δάσκαλος αφηγείται ένα μέρος της ιστορίας και ζητάει από τους μαθητές του να προβλέψουν τη συνέχειά του (**Προβλέψεις**) προκειμένου να τους κεντρίσει το ενδιαφέρον για να προσέξουν την εξέλιξη της πλοκής. Με αυτή τη δραστηριότητα ο μαθητές συνειδητοποιούν ότι περιμένουν συγκεκριμένες πληροφορίες από το κείμενο

και δεν αναλώνονται με την προσκόλληση σε όλες τις πληροφορίες που ακούν
(Προσοχή επιλεκτική)

Κατά την ακρόαση της ιστορίας ο δάσκαλος ζητάει από τους μαθητές του να κάνουν την άσκηση 1 (βλ. φύλλο δραστηριοτήτων μαθητή), να αριθμήσουν δηλαδή τους επιγραμματικούς τίτλους ανάλογα με τη σειρά τους έτσι ώστε να έχουν στη συνέχεια το σχεδιάγραμμα της ιστορίας (**Προσοχή γενική**). Στη συνέχεια συζητάει όλη η τάξη τις απαντήσεις και διορθώνουν τα πιθανά λάθη που έχουν κάνει.

Ακολουθεί η δεύτερη ακρόαση του κειμένου. Στη συνέχεια ο δάσκαλος κάνει τις ερωτήσεις κατανόησης της ιστορίας, που βρίσκονται στην άσκηση 2 (**Προσοχή επιλεκτική**). Καθώς οι μαθητές απαντούν στις ερωτήσεις προκύπτουν τα πιθανά σημεία που τους δυσκόλεψαν στην κατανόησή τους εξαιτίας ελλείψεων στο λεξιλόγιο. Στο σημείο αυτό ο δάσκαλος μπορεί, αν το κρίνει απαραίτητο, να τους εξηγήσει τις άγνωστες λέξεις.

Δραστηριότητες μετά την κατανόηση του κειμένου

Αφού οι μαθητές έχουν κατανοήσει πλήρως το μύθο, ο δάσκαλος μπορεί να τους ζητήσει να αφηγηθούν οι ίδιοι την ιστορία. Μπορεί επίσης, να χωρίσει την τάξη σε ομάδες και να ζητήσει από κάθε ομάδα να κάνει περίληψη αλλάζοντας κάποια στοιχεία στην πλοκή του μύθου. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζει ότι όλοι οι μαθητές θα έχουν κίνητρο να ακούσουν τις περιλήψεις και να εντοπίσουν τα διαφορετικά στοιχεία (**Περίληψη, Συνεργασία**).

Επίσης, έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από τους μαθητές να δραματοποιήσουν την ιστορία και να την παρουσιάσουν στην τάξη. Στόχος αυτής της δραστηριότητας θα είναι να κατανοήσουν οι μαθητές τη θέση κάθε πρωταγωνιστή στην εξέλιξη του μύθου και στη συνέχεια να μπορέσουν να γράψουν ένα σχόλιο εκ μέρους του πρωταγωνιστή που υποδύθηκαν. Καθώς εκφράζεται η άποψη του κάθε πρωταγωνιστή, θα προκύψει από τα σχόλια η ξεχωριστή θέση και το γεγονός ότι η γλώσσα, εκτός από μέσο επικοινωνίας, είναι και εργαλείο σκέψης και φορέας σημασίας, πολιτισμού και ιδεολογίας (**Κατανόηση της σκέψης και των συναισθημάτων των άλλων, Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**).

Φύλλο δραστηριοτήτων του μαθητή.

Άσκηση 1

Στον παρακάτω πίνακα υπάρχουν οι βασικοί τίτλοι της ιστορίας. Καθώς ακούτε το μύθο προσπαθήστε να βάλετε αριθμό δίπλα σε κάθε πρόταση του πίνακα σύμφωνα με τη σειρά των γεγονότων. Οι αριθμοί που πρέπει να βάλετε είναι από το 1 μέχρι το 7.

	Ο Δίας θέλει να τιμωρήσει τους ανθρώπους
	Η Πανδώρα συναντάει τον Επιμηθέα και τον παντρεύεται
	Ο Προμηθέας βοηθάει την Πανδώρα να ανοίξει το κουτί
	Ο Δίας δημιουργεί μια πολύ όμορφη γυναίκα
	Η Πανδώρα, όταν ανοίγει το κουτί βλέπει μέσα έναν πολύ μεγάλο θησαυρό.
	Το κουτί έχει μέσα πολλά βάσανα και στεναχώριες.
	Ο Δίας δίνει ένα κουτί στην Πανδώρα και της απαγορεύει να το ανοίξει
	Ο Επιμηθέας αμέσως τρέχει και κλείνει το κουτί γιατί φοβάται τον Δία.
	Ευτυχώς το κουτί έχει μέσα την ελπίδα
	Η Πανδώρα θέλει να ανοίξει το κουτί επειδή είναι πολύ περίεργη.

Άσκηση 2

Γιατί ο Δίας θύμωσε με τους ανθρώπους;

Ποιος ήταν ο Ήφαιστος;

Γιατί η Πανδώρα πήρε αυτό το όνομα;

Τι έδωσε ο Δίας στην Πανδώρα, όταν την έστειλε να ζήσει με τους ανθρώπους;

Ποιος είναι ο Επιμηθέας;

Πότε η Πανδώρα άρχισε να θέλει να ανοίξει το κουτί που της έδωσε ο Δίας;

Γιατί η Πανδώρα ήθελε τόσο πολύ να ανοίξει το κουτί που της έδωσε ο Δίας;

Ποια ήταν η εκδίκηση του Δία;

Όλα όσα είχε μέσα το κουτί ήταν μόνο συμφορές;

Φύλλο εκπαιδευτικού

Αφηγηθείτε το παρακάτω κείμενο στους μαθητές σας και ζητήστε τους να κάνουν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην πορεία διδασκαλίας και τις ασκήσεις που περιέχονται στο φύλλο δραστηριοτήτων που τους έχετε μοιράσει.

ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ

Όταν ο Δίας έμαθε ότι οι άνθρωποι κατάφεραν να πάρουν τη φωτιά, με τη βοήθεια του Προμηθέα, αποφάσισε να τους τιμωρήσει. Και να τί σκέφτηκε. Είπε στον Ήφαιστο που ήταν ο σιδηρουργός των θεών, να φτιάξει μια πολύ όμορφη γυναίκα.

Ο Ήφαιστος έβαλε όλη του την τέχνη κι έφτιαξε μια γυναίκα με θεϊκή ομορφιά. Ο Δίας της έδωσε τη ζωή και οι άλλοι θεοί της πρόσφεραν ο καθένας και από ένα δώρο, από ένα χάρισμα. Γι' αυτό και την ονόμασαν Πανδώρα. Δηλαδή, είχε πάνω της όλα τα δώρα.

Και τώρα, της είπε ο Δίας, πήγαινε να ζήσεις με τους ανθρώπους. Πάρε μαζί σου κι αυτό το κουτί. Πρόσεχε όμως να μην το ανοίξεις. Αυτή τη συμβουλή σου δίνω για το καλό σου και για το καλό των ανθρώπων. Πήγαινε να παρουσιαστείς στον Επιμηθέα, που είναι ο βασιλιάς των ανθρώπων και να του πεις ότι είσαι δώρο των Θεών.

Ξεκίνησε η Πανδώρα, λοιπόν και πήγε να βρει τον Προμηθέα. Ο Επιμηθέας όταν είδε την Πανδώρα την αγάπησε και την παντρεύτηκε αμέσως. Ξέχασε ότι ο Προμηθέας τον είχε συμβουλέψει να μη δεχτεί κανένα δώρο των θεών.

Μια μέρα, ο Επιμηθέας, είδε το κλειστό κουτί που είχε φέρει η Πανδώρα και τη ρώτησε τί ήταν.

Αυτό το κουτί μου το χάρισε ο Δίας, του απάντησε εκείνη, αλλά με συμβούλεψε να μην το ανοίξω για το καλό το δικό μου και των ανθρώπων.

Τότε... μην το ανοίξεις, τη συμβούλεψε ο Επιμηθέας.

Η Πανδώρα, όμως, άρχισε να βασανίζεται από την περιέργεια και να αναρωτιέται τί μπορεί να έκρυβε μέσα του αυτό το κουτί. Μήπως είχε κάποιο πολύτιμο δώρο το Δία; Και για ποιο λόγο δεν την άφηνε να το ανοίξει;

Η Πανδώρα είχε πάρει πολλά από τα χαρίσματα των θεών, μα είχε κι ένα ελάττωμα, που της είχε δώσει ο Ερμής. Την περιέργεια. Έτσι, μια μέρα που έλειπε ο Επιμηθέας, αποφάσισε να ανοίξει αυτό το παράξενο κουτί για να δει, επιτέλους τί είχε μέσα.

Και το άνοιξε, ξεχνώντας τη συμβουλή του Δία...

Μέσα σε αυτό το κουτί, ο πατέρας των θεών, είχε κλεισμένα πολλά βάσανα, πολλούς καημούς, αρρώστιες, ελαττώματα, δάκρυα και πόνους..... Κι όλα αυτά, με το άνοιγμα

του κουτιού, πετάχτηκαν, ξεχύθηκαν και πήγαν να ζήσουν μαζί με τους ανθρώπους. Έτσι, από την ημέρα εκείνη, οι άνθρωποι θα ζούσαν συντροφιά με τα βάσανα, με τους καημούς, με τις αρρώστιες και με τους πόνους. Ο Δίας είχε πάρει την εκδίκησή του.....

Όμως μέσα στο κουτί είχε κλείσει και κάτι καλό. Είχε κλείσει την ελπίδα. Και οι άνθρωποι όσο κι αν υποφέρουν, ελπίζουν πάντα πως θα έρθουν καλύτερες μέρες. Η ελπίδα τους ομορφαίνει τη ζωή και τους δίνει θάρρος να ξεπερνούν όλες τις δυσκολίες.

Το κουτί της Πανδώρας.

Ελληνική Μυθολογία Τόμος Α΄ Εκδόσεις ΣΤΡΑΤΙΚΗ

Λύσεις

Άσκηση 1

1	Ο Δίας θέλει να τιμωρήσει τους ανθρώπους
4	Η Πανδώρα συναντάει τον Επιμηθέα και τον παντρεύεται
	Ο Προμηθέας βοηθάει την Πανδώρα να ανοίξει το κουτί
2	Ο Δίας δημιουργεί μια πολύ όμορφη γυναίκα
	Η Πανδώρα, όταν ανοίγει το κουτί βλέπει μέσα έναν πολύ μεγάλο θησαυρό.
6	Το κουτί έχει μέσα πολλά βάσανα και στεναχώριες.
3	Ο Δίας δίνει ένα κουτί στην Πανδώρα και της απαγορεύει να το ανοίξει
	Ο Επιμηθέας αμέσως τρέχει και κλείνει το κουτί γιατί φοβάται τον Δία.
7	Ευτυχώς το κουτί έχει μέσα την ελπίδα
5	Η Πανδώρα θέλει να ανοίξει το κουτί επειδή είναι πολύ περίεργη.

γ) Τρίτη διδακτική πρόταση -Τραγούδι

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	έφηβοι και ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση τραγουδιού
Στρατηγικές:	<i>προβλέψεις, ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης, προσοχή (γενική+επιλεκτική), καταγιγισμός ιδεών, χρήση συμφραζομένων, συνεργασία, χρήση μουσικής για χαλάρωση, διαμεσολάβηση</i>
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή με το τραγούδι
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Δραστηριότητες πριν την ακρόαση του τραγουδιού

Πριν αφήσει τους μαθητές του να ακούσουν το τραγούδι και να κάνουν την άσκηση, ο δάσκαλος τους εξηγεί το θέμα του τραγουδιού.

Δραστηριότητες κατανόησης του τραγουδιού

Στη συνέχεια αφήνει τους μαθητές σε μια πρώτη ακρόαση του τραγουδιού, χωρίς να τους αναθέτει καμία συγκεκριμένη εργασία. Τους αφήνει να χαρούν τη μουσική χωρίς να είναι αναγκαίο να εξηγήσουν στη συνέχεια τι σημαίνει το τραγούδι (**Χρήση μουσικής για χαλάρωση**)

Μετά την πρώτη ακρόαση του τραγουδιού, ο δάσκαλος ρωτάει στους μαθητές του αν τους άρεσε το τραγούδι, αν γνωρίζουν το είδος μουσικής στο οποίο αυτό ανήκει, αν γνωρίζουν παρόμοια τραγούδια, τον τραγουδιστή, αν τους θυμίζει κάποιο άλλο τραγούδι που γνωρίζουν κτλ (**Καταιγιγισμός ιδεών**).

Στη συνέχεια και πριν προχωρήσουν στην επόμενη ακρόαση οι μαθητές παίρνουν τη φωτοτυπία με τα λόγια του τραγουδιού. Στη φωτοτυπία υπάρχουν κενά σε ορισμένα σημεία τα οποία προσπαθούν να συμπληρώσουν χωρίς να ακούσουν το τραγούδι. Οι λέξεις που λείπουν είναι είτε αυτές που κάνουν ομοιοκαταληξία με το προηγούμενο στίχο είτε κάποιες που συμπληρώνουν το νόημά του (**Αξιοποίηση των συμφραζομένων, Προβλέψεις**). Ο δάσκαλος εξηγεί αυτή τη λογική στους μαθητές του και στη συνέχεια τους αφήνει κάποιο χρόνο για να κάνουν την άσκηση. Αφού

διαβάσουν το τραγούδι όπως αυτό διαμορφώθηκε με τις προβλέψεις των μαθητών (είναι πολύ πιθανό να προκύψουν πολύ ενδιαφέρουσες εκδοχές του) προχωράνε όλοι μαζί στη δεύτερη ακρόαση του τραγουδιού. Οι μαθητές ακούν δύο φορές το τραγούδι με στόχο να κάνουν την εργασία που τους έχει αναθέσει ο δάσκαλος (**Προσοχή επιλεκτική**).

Στη συνέχεια λένε τις απαντήσεις τους, διορθώνουν πιθανά λάθη που έχουν και κάνουν ό,τι ερωτήσεις έχουν σχετικά με άγνωστες λέξεις που τους δυσκολεύουν στο να κατανοήσουν το κείμενο κτλ.. Αφού γίνει κατανοητό σε όλη την τάξη το τραγούδι, ο δάσκαλος ζητάει από τους μαθητές να εκφράσουν την άποψή τους για το τραγούδι συνολικά ενώ ακολουθεί μια τελευταία ακρόαση του τραγουδιού, όπου τώρα πια έχοντας τα λόγια μπροστά τους οι μαθητές διασκεδάζουν με τη μουσική και τους στίχους του (**Χρήση μουσικής για χαλάρωση**).

Στο τέλος της ώρας, ο δάσκαλος μπορεί να προτείνει στους μαθητές του να διοργανώσουν ένα διαγωνισμό στιχογραφίας, όπου δηλαδή κάθε μαθητής ή ομάδες μαθητών θα γράψουν ένα τραγούδι θα το παρουσιάσουν στο σχολείο και θα βραβευτεί το καλύτερο από αυτά παίρνοντας ένα βραβείο που θα το ορίσουν όλοι μαζί (**Συνεργασία**). Μπορούν, ακόμη, να παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους ένα τραγούδι (ηχογραφημένο) από την πατρίδα τους, το οποίο, αφού το ακούσουν όλοι μαζί στην τάξη (**Χρήση μουσικής για χαλάρωση, Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης**), θα το εξηγήσουν μεταφέροντας το νόημα των στίχων στην ελληνική γλώσσα (**Διαμεσολάβηση**).

7.4 Επίπεδο Δ΄

α) Πρώτη διδακτική πρόταση –Διάλεξη για τον έρωτα

Ενδεικτική διάρκεια:	1-2 διδακτικές ώρες
Ομάδα-στόχος:	ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση διάλεξης
Στρατηγικές:	<i>προβλέψεις, ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, καταιγισμός ιδεών, προσοχή (επιλεκτική), χρήση συμφραζομένων, συνεργασία, ερωτήσεις, σημειώσεις, ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης</i>
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Δραστηριότητες πριν την ακρόαση του κειμένου

Ο δάσκαλος ενημερώνει τους μαθητές για το θέμα του κειμένου της κατανόησης προφορικού λόγου. Αναφέρει δηλαδή ότι η τάξη θα ακούσει μια διάλεξη με θέμα τα νέα επιστημονικά πορίσματα σχετικά με τη σημασία της αίσθησης της όσφρησης στον έρωτα (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**). Στη συνέχεια χωρίζει την τάξη σε ομάδες (**Συνεργασία**). Κάθε ομάδα παίρνει ένα ρόλο. Τα μέλη κάθε ομάδας είναι α) δημοσιογράφοι σε κάποιο επιστημονικό περιοδικό, β) δημοσιογράφοι σε περιοδικό για γυναίκες/ποικίλης ύλης, γ) δημοσιογράφοι σε πρωινή εκπομπή, δ) δημοσιογράφοι που παρουσιάζουν μια επιστημονική εκπομπή στην τηλεόραση, και ε) απλοί θεατές που τους ενδιαφέρει το θέμα.

Ακολουθεί συζήτηση των μαθητών σχετικά με τη συμπεριφορά των ανθρώπων όταν είναι ερωτευμένοι και τη σημασία των αισθήσεων (**Καταιγισμός ιδεών**). Επιπλέον, οι μαθητές αναλαμβάνουν τους ρόλους τους και κάνουν προβλέψεις (**Προβλέψεις**), αναπτύσσοντας την σχετική στρατηγική, για το τι περιμένουν να ακούσουν ανάλογα με αυτούς. Εστιάζεται επομένως η προσοχή τους σε συγκεκριμένα σημεία (**Προσοχή επιλεκτική**).

Δραστηριότητες κατά την ακρόαση του κειμένου

Οι μαθητές ακούν το κείμενο και ανάλογα με το ρόλο τους κρατούν σημειώσεις (**Σημειώσεις**), και εξασκούνται σε αυτή τη στρατηγική. Δεν τους δίνονται οδηγίες σχετικά με το ποιες σημειώσεις πρέπει να κρατήσουν, όμως ο δάσκαλος τους

υπενθυμίζει ότι με βάση αυτές τις σημειώσεις θα πρέπει στη συνέχεια να ετοιμάσουν την άσκηση ανάλογα με το ρόλο που έχουν αναλάβει.

Αμέσως μετά την ακρόαση του κειμένου θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν κάποιες ερωτήσεις (**Ερωτήσεις**) στον εισηγητή της διάλεξης (δάσκαλο) σχετικά με το περιεχόμενό της. Στη συνέχεια ετοιμάζουν την εργασία που τους ανέθεσε ο δάσκαλος. Πιθανότατα τα τελικά προϊόντα των εργασιών θα διαφέρουν τόσο ως προς το ύφος όσο και ως προς το περιεχόμενο τα οποία θα καθοριστούν με βάση το κοινό στα οποία αυτά απευθύνονται. Παρουσιάζουν τις εργασίες τους στην τάξη και τις συζητούν όλοι μαζί (**Συνεργασία**).

Ακούν άλλη μια φορά το κείμενο με στόχο να εντοπίσουν και να καταγράψουν τις άγνωστες λέξεις δίνοντας έμφαση στη στρατηγική της εστίασης της προσοχής σε συγκεκριμένα σημεία (**Προσοχή επιλεκτική**). Προσπαθούν να καταλάβουν το νόημά τους από τα συμφραζόμενα (**Αξιοποίηση συμφραζομένων**) και στη συνέχεια προσπαθούν, όσοι κατανόησαν τη σημασία τους να την εξηγήσουν στους υπόλοιπους (**Συνεργασία**).

Επειδή ο έρωτας έχει απασχολήσει πολύ όχι μόνο την επιστήμη αλλά και όλους τους ανθρώπους ο δάσκαλος μπορεί να αξιοποιήσει αυτό το στοιχείο στην τάξη του. Κυρίως οι διαφορές των αντρών και των γυναικών στον έρωτα έχουν εκφραστεί από πολλούς λαούς και σε πολλές εποχές. Ο δάσκαλος μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές του να αναφέρουν αν γνωρίζουν σχετικές παροιμίες ή αποφθέγματα το λαού τους (**Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης**). Επιπλέον ο δάσκαλος μπορεί να έχει συγκεντρώσει ο ίδιος παροιμίες σχετικά με αυτό το θέμα. (βλ. φύλλο δραστηριοτήτων)

Φύλλο δραστηριοτήτων του μαθητή

Δραστηριότητες πριν την πρώτη ακρόαση του κειμένου

Πιστεύετε ότι οι αισθήσεις παίζουν σημαντικό ρόλο για να ερωτευτεί κανείς;

Το κείμενο που θα ακούσετε αποτελεί μια διάλεξη με θέμα τη σημασία της όσφρησης για την ανάπτυξη του έρωτα μεταξύ των ανθρώπων. Μπορείτε να κάνετε κάποιες προβλέψεις σχετικά με το περιεχόμενό του; Ανάλογα με το ρόλο που έχετε αναλάβει κρατήστε σύντομες σημειώσεις σε τίτλους σχετικά με τις πληροφορίες που αναμένετε και σας ενδιαφέρουν να συγκρατήσετε από το κείμενο.

Δραστηριότητες κατά τη πρώτη ακρόαση του κειμένου

1α. Είστε δημοσιογράφοι σε ένα επιστημονικό περιοδικό. Παρακολουθείτε τη διάλεξη με θέμα τον έρωτα και κρατάτε σύντομες σημειώσεις με στόχο, να γράψετε στη συνέχεια ένα άρθρο που να ενημερώνετε τους αναγνώστες του περιοδικού σας σχετικά με το περιεχόμενο της διάλεξης.

1β. Είστε δημοσιογράφοι σε ένα περιοδικό ποικίλης ύλης. Παρακολουθείτε τη διάλεξη με θέμα τον έρωτα και κρατάτε σύντομες σημειώσεις με στόχο, να γράψετε στη συνέχεια ένα άρθρο που να ενημερώνετε τους αναγνώστες του περιοδικού σας σχετικά με το περιεχόμενο της διάλεξης.

1γ. Είστε δημοσιογράφοι σε πρωινή εκπομπή που απευθύνεται κυρίως σε γυναίκες. Παρακολουθείτε τη διάλεξη με θέμα τον έρωτα και κρατάτε σύντομες σημειώσεις με στόχο, να ενημερώσετε στη συνέχεια τους τηλεθεατές σας σχετικά με το περιεχόμενο της διάλεξης.

1δ. Είστε δημοσιογράφοι σε επιστημονική τηλεοπτική εκπομπή. Παρακολουθείτε τη διάλεξη με θέμα τον έρωτα και κρατάτε σύντομες σημειώσεις με στόχο, να γράψετε στη συνέχεια ένα άρθρο που να ενημερώνετε τηλεθεατές της εκπομπής σας σχετικά με το περιεχόμενο της διάλεξης.

1ε. Παρακολουθείτε τη διάλεξη με θέμα τον έρωτα και κρατάτε σύντομες σημειώσεις για το συγκεκριμένο επειδή σας ενδιαφέρει προσωπικά και επειδή θέλετε να

μεταφέρετε το περιεχόμενο σε μια φίλη σα που δεν τα κατάφερε να έρθει μαζί σας, αν και ήθελε πολύ να την παρακολουθήσει.

Μετά την ακρόαση θα έχετε τη δυνατότητα να κάνετε κάποιες ερωτήσεις για διευκρινήσεις σχετικά με περιεχόμενο της διάλεξης.

Δραστηριότητες μετά την πρώτη ακρόαση του κειμένου

1. Παρουσιάστε στο κοινό σας το περιεχόμενο της διάλεξης.
2. Καθώς ακούτε τις παρουσιάσεις των συμμαθητών σας προσπαθήστε να εντοπίσετε αν υπάρχουν κάποιες διαφορές στην παρουσίαση και στις πληροφορίες που συγκράτησαν.

Δραστηριότητες κατά τη δεύτερη ακρόαση του κειμένου

Καθώς ακούτε για δεύτερη φορά τη διάλεξη προσπαθήστε να καταγράψετε τις άγνωστες λέξεις που έχετε και αν μπορείτε να κατανοήσετε τη σημασία τους από τα συμφραζόμενα.

Φύλλο δραστηριοτήτων

Παρακάτω υπάρχουν κάποιες φράσεις και αποφθέγματα που διατυπώθηκαν από διαφορετικούς λαούς και αφορούν τις διαφορές στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται οι άντρες και οι γυναίκες τον έρωτα. Μπορείτε να τις διαβάσετε προσεκτικά και να εξηγήσετε τη σημασία τους;

Ελληνικά: Η γυναίκα υποφέρει περισσότερο από ό,τι ο άντρας από τα δεινά του έρωτα όμως ξέρει καλύτερα να κρύβει τα συναισθήματά της.

Γερμανικά: ο έρωτας εξασθενίζει τις αναστολές στις γυναίκες μα τις αυξάνει στους άντρες.

Γαλλία: ο άντρας ερωτεύεται όταν θέλει, η γυναίκα όταν μπορεί.

Οι άντρες πεθαίνουν από έρωτα, οι γυναίκες ζουν από αυτόν

Οι γυναίκες προσκολλώνται στους άντρες από τις αρετές που τους προσδίδουν οι ίδιες, ενώ οι άντρες θεραπεύονται από αυτές.

Φύλλο Εκπαιδευτικού

Διαβάστε το παρακάτω κείμενο στους μαθητές σας και ζητήστε τους να κάνουν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην πορεία διδασκαλίας και τις ασκήσεις που υπάρχουν στο φύλλο δραστηριοτήτων του μαθητή.

Ο έρωτας περνάει και από τη μύτη

Ο έρωτας περνάει όχι από το στομάχι αλλά από τη μύτη. Αυτό τουλάχιστον υποστηρίζουν Αμερικανοί ερευνητές, οι οποίοι εντόπισαν νέα στοιχεία, σύμφωνα με το οποίο ο άνθρωπος, όπως και εκατοντάδες άλλα είδη, «μυρίζει» τα μηνύματα της ερωτικής έλξης.

Ειδικότερα, ομάδα Αμερικανών ερευνητών ανακάλυψε μια νέα κατηγορία υποδοχέων που χρησιμοποιούνται από τα ποντίκια για να εντοπίσουν τις ορμόνες του έρωτα που απελευθερώνει το δυνάμει ταίρι τους. Το γονίδιο που ευθύνεται για τη δημιουργία αυτών των υποδοχέων έχει εντοπισθεί και στον άνθρωπο, υποδεικνύοντας ότι ίσως και εμείς να είμαστε επιρρεπείς σε ανάλογα χημικά κελεύσματα. Τα ευρήματα της αμερικανικής μελέτης δημοσιεύονται στην ηλεκτρονική έκδοση του περιοδικού Nature.

Τα ποντίκια, όπως και κάθε άλλο θηλαστικό, μπορούν να αναγνωρίζουν πάρα πολλές διαφορετικές μυρωδιές, χρησιμοποιώντας υποδοχείς που συνδέονται σε ειδικά κύτταρα στο ενδοθήλιο της μύτης. Όταν μια οσμή εντοπισθεί ή, καλύτερα, όταν «κλειδώσει» στον υποδοχέα, αποστέλλεται σήμα στο ειδικό κέντρο του εγκεφάλου που επεξεργάζεται τις μυρωδιές και έτσι η οσμή αναγνωρίζεται.

Τα θηλαστικά, λένε οι ερευνητές, διαθέτουν μέχρι και χίλιους διαφορετικούς υποδοχείς οσμών με αποτέλεσμα να έχουν την ικανότητα εντοπισμού αναγνώρισης και κατηγοριοποίησης ενός ευρύτατου φάσματος μυρωδιών.

Τώρα οι ερευνητές ανακάλυψαν μια νέα ομάδα υποδοχέων που βρίσκονται στο ρινικό ενδοθήλιο του ποντικού. Αυτοί οι υποδοχείς ανταποκρίνονται στις αμίνες, μια ομάδα πτητικών φυσικών χημικών, που είναι παράγωγα της αμμωνίας.

Αυτοί ακριβώς οι υποδοχείς ανιχνεύουν κάποια χημικά που βρίσκονται στα ούρα των ποντικών. Ανάμεσά τους περιλαμβάνεται ένα που συνδέεται με το άγχος, καθώς και ένα που θεωρείται ως μήνυμα-πρόκληση για το ζευγάρι. Το γονίδιο που ευθύνεται για την ύπαρξη του συγκεκριμένου υποδοχέα βρίσκεται στο γονιδίωμα των ψαριών αλλά και του ανθρώπου, γεγονός που κατά τους ερευνητές υποδεικνύει ότι η συμπεριφορά μια μεγάλης ομάδας πλασμάτων επηρεάζεται από τις φερομόνες.

Οι νέοι υποδοχείς εντοπίστηκαν από τη δρα Λίντα Μπακ και τον δρα Στίβεν Λίμπερλς του αντικαρκινικού κέντρου Φρεντ Χάτσινσον στο Σιατλ.

Πριν από μερικές ημέρες, εξάλλου, Ισπανοί ερευνητές διαπίστωσαν πως κάποια συστατικά, όπως είναι οι βιταμίνες, μπορούν να δράσουν σαν φερομόνες κάνοντάς σας πιο ελκυστικό στο αντίθετο φύλο.

Προτού, όμως, το ρίξετε στα βιταμινούχα συμπληρώματα διατροφής μάθετε πως αυτή η προσέγγιση έχει ένα προβληματάκι εφαρμογής: για να αυξήσετε με τον σαφώς υγιή αυτό τρόπο την ελκυστικότητά σας θα πρέπει να είσαστε σαύρα!

Καθημερινή
1 Αυγούστου 2006

β) Δεύτερη διδακτική πρόταση – παράλληλη ακρόαση

Ενδεικτική διάρκεια:	2 διδακτικές ώρες
Ομάδα-στόχος:	ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση διαλόγου με παρεμβολή ήχων (γνωρίζοντας τις ομορφιές της Ελλάδας)
Στρατηγικές:	<i>ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, προσοχή (γενική+επιλεκτική), σημειώσεις, συνεργασία (σε ομάδες), περίληψη, αυτοέλεγχος</i>
Υλικό:	3 φωτοτυπίες ανά μαθητή
Ενσωμάτωση δραστηριοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου

Πορεία διδασκαλίας

Πριν την ακρόαση των δύο κειμένων ο δάσκαλος εξηγεί στους μαθητές του ότι θα χωριστούν σε δύο ομάδες (**Συνεργασία**) κάθε μια από τις οποίες θα ακούσει ταυτόχρονα με την άλλη ένα μαγνητοφωνημένο κείμενο διαφορετικό από την άλλη ομάδα. Εξηγεί ότι στόχος αυτής της δραστηριότητας, η οποία είναι από τις δυσκολότερες που θα μπορούσαν να κάνουν οι μαθητές στο μάθημα της ξένης γλώσσας, είναι να προσπαθήσουν να εστιάσουν την προσοχή τους στην κατανόηση των βασικών σημείων ενός διαλόγου με την παρεμβολή ήχων, κατάσταση που πολύ συχνά συμβαίνει στην καθημερινή ζωή. (**Προσοχή**)

Ο δάσκαλος εξηγεί στην κάθε ομάδα το θέμα του κειμένου που θα ακούσει (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**). Στη συνέχεια αφήνει τους μαθητές να ακούσουν για πρώτη φορά το μαγνητοφωνημένο κείμενο και τους συμβουλεύει να κρατήσουν ό,τι σημειώσεις μπορούν σχετικά με αυτό (**Σημειώσεις**). Μετά την πρώτη ακρόαση η κάθε ομάδα συνεδριάζει και βάσει όλων των στοιχείων που έχουν σημειώσει τα μέλη της καταλήγει σε μια περίληψη του κειμένου και τον παρουσιάζει στους συμμαθητές της άλλης ομάδας (**Περίληψη, Συνεργασία**).

Στη συνέχεια οι μαθητές ακούνε το κείμενο που είχε ακούσει κατά την προηγούμενη ακρόαση η άλλη ομάδα και ακολουθεί η ίδια διαδικασία κατά την οποία οι μαθητές έχοντας πια μια ιδέα για το περιεχόμενο του κειμένου προσπαθούν να προσθέσουν στις περιλήψεις των συμμαθητών τους επιπλέον λεπτομέρειες

σχετικές με το διάλογο (**Προσοχή επιλεκτική**). Παρουσιάζονται τα νέα στοιχεία στις ομάδες.

Στη συνέχεια ο δάσκαλος τους μοιράζει τις φωτοτυπίες με τις ασκήσεις και τους ζητάει να τις συμπληρώσουν με τις πληροφορίες που θυμούνται. Ακολουθεί η τελευταία διαδοχική ακρόαση των κειμένων από όλη την τάξη. Κατά τη διάρκεια αυτής της ακρόασης οι μαθητές θα πρέπει να ελέγξουν την απόδοσή τους στις ασκήσεις και να διορθώσουν τα λάθη που πιθανόν έχουν (**Αυτοέλεγχος**).

Φύλλο δραστηριοτήτων για τους μαθητές

1. Ακούστε προσεκτικά το κείμενο και προσπαθήστε να κρατήσετε σημειώσεις σχετικά με τα βασικά σημεία του.
2. Προσπαθήστε όλα τα μέλη της ομάδας μαζί, συγκεντρώνοντας τα στοιχεία που κατανοήσατε να ετοιμάσετε μια περίληψη του κειμένου και να τον παρουσιάσετε στη συνέχεια στους συμμαθητές σας της άλλης ομάδας.
3. Ακούστε προσεκτικά άλλη μια φορά το κείμενο και προσπαθήστε να συμπληρώσετε την παρουσίαση των συμμαθητών με επιπλέον λεπτομέρειες για το διάλογο που ακούτε. Παρουσιάζετε την τελική περίληψη του διαλόγου στους συμμαθητές σας.
- 4α. Μπροστά σας έχετε έναν πίνακα. Δείτε τον προσεκτικά και, καθώς ακούτε την κασέτα, σημειώστε ένα σταυρό (+) κάτω από το ΝΑΙ σε ό,τι συμφωνεί με τις απαντήσεις του δασάρχη και κάτω από το ΟΧΙ σε ό,τι δε συμφωνεί.

ΠΡΟΣΞΕΤΕ: οι σωστές απαντήσεις είναι ENNEA (9).

Γνωρίζοντας τη Βάλια Κάλντα

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Η Βάλια Κάλντα κρίνεται ο κατάλληλος χώρος για όποιον θέλει να βρει δείγματα της ελληνικής χλωρίδας.		
Το παιχνίδι επιτρέπεται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους.		
Απαγορεύεται η λήψη φωτογραφιών προς πώληση.		
Η δύση του ήλιου σημαίνει την αποχώρηση από το χώρο.		
Η επίσκεψη κατά το χρονικό διάστημα από το φθινόπωρο ως την άνοιξη δεν ενδείκνυται.		
Προτείνεται η νυχτερινή κατασκήνωση, αλλά απαγορεύεται η κυκλοφορία μηχανοκίνητων μέσων.		

Συνιστάται η πεζοπορία κατά ομάδες με έναν τουλάχιστον ενήλικα στα ειδικά διαμορφωμένα οδικά δίκτυα.		
Ειδικοί χώροι είναι κατάλληλοι για το άναμμα φωτιάς.		
Επιτρέπεται η αποκόλληση πετρωμάτων..		

4β. Θα ακούσετε στην κασέτα δύο (2) φορές μια ραδιοφωνική εκπομπή με θέμα τη διαφήμιση στην Ελλάδα. Μπροστά σας έχετε έναν πίνακα. Δείτε τον προσεκτικά και, καθώς ακούτε την κασέτα, σημειώστε ένα σταυρό (+) κάτω από το ΝΑΙ για τις προτάσεις που συμφωνούν με ό,τι ακούτε, κάτω από το ΟΧΙ για αυτές που δε συμφωνούν και κάτω από το ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ για όσες δεν αναφέρονται καθόλου στην εκπομπή.

ΠΡΟΣΞΕΤΕ: οι σωστές απαντήσεις είναι **ΕΝΝΕΑ (9)**.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ
Το μήνυμα της διαφήμισης για την «Οικολούζ» είχε στόχο τους μικρούς σε ηλικία καταναλωτές.			
Οι διαφημίσεις των τεχνολογικών προϊόντων είναι πιο απλές από τις διαφημίσεις των τροφίμων.			
Η κοπέλα στη διαφήμιση για τα «Σοκολατίνια» είναι ιδιαίτερα όμορφη.			
Η διαφήμιση για τα «Σοκολατίνια» βραβεύτηκε, γιατί ήταν πρωτότυπη.			
Οι διαφημίσεις που περιέχουν βία περνούν από ειδική επιτροπή για να εγκριθούν.			
Το επίπεδο των ελληνικών διαφημίσεων έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία 30 χρόνια.			
Από το 1970 η διαφήμιση αποτελεί μια μορφή τέχνης.			
Ο στόχος των διαφημίσεων έχει αλλάξει τα τελευταία 30 χρόνια.			
Το χιούμορ και η τεχνική αρτιότητα είναι συστατικά της σύγχρονης διαφήμισης.			

Κείμενα κασέτας

Γνωρίζοντας τη Βάλια Κάλντα

- Ομιλητής:** Αρχές Μάη πήραμε το δρόμο για την περίφημη κοιλάδα της Βάλια Κάλντα. Εκεί, ενώ περιπλανιόμασταν στα μονοπάτια, ο Γιάννης Τζατζάνης, ο δασάρχης, μας είπε κάποια ενδιαφέροντα στοιχεία για τον εθνικό δρυμό. Ας τον ακούσουμε.
- Δασάρχης:** Ο εθνικός δρυμός της Πίνδου ιδρύθηκε το 1966 και υπόκειται σε ειδικό καθεστώς προστασίας. Οι άριστες εδαφικές συνθήκες καθώς και το μεγάλο βροχομετρικό ύψος δημιουργούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη μιας μεγάλης ποικιλίας χλωρίδας. Ξέρετε ... εδώ έχουν καταμετρηθεί πάνω από τριάντα είδη δέντρων και θάμνων με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Κοιτάξτε γύρω σας. Τα αγριολούλουδα είναι άφθονα και πανέμορφα. και ξέρετε, έχουν αναγνωριστεί πάνω από εκατόν είκοσι είδη. Για να προστατευτούν, απαγορεύεται να τα κόβουμε.
- Ομιλήτρια:** Είναι πραγματικά πολύ όμορφα!
- Ομιλητής:** Τι επιτρέπεται και τι απαγορεύεται να κάνουμε εδώ, κύριε δασάρχα;
- Δασάρχης:** Φυσικά επιτρέπεται ο περίπατος αλλά και το ελεύθερο παιχνίδι στους ειδικούς χώρους που έχουν διαμορφωθεί για το σκοπό αυτό. Βρίσκονται όμως μακριά από δέντρα, κυρίως σε ανοιχτούς χώρους. Επιτρέπεται η φωτογράφιση της φύσης, όχι όμως η φωτογράφιση από επαγγελματίες φωτογράφους για εμπορικούς σκοπούς.
- Ομιλητής:** Μπορεί κανείς να κατασκηνώσει στο δάσος;
- Δασάρχης:** Όχι, δεν μπορεί. Μπορεί να μείνει κανείς μέσα στο δρυμό από την ανατολή μέχρι τη δύση του ηλίου και η πιο καλή εποχή για επίσκεψη είναι το χρονικό διάστημα από 1 Μαΐου μέχρι 31 Οκτωβρίου. Απαγορεύεται όμως να μείνει κάποιος και να κατασκηνώσει μέσα στο δάσος. Απαγορεύεται ακόμη και η κυκλοφορία των αυτοκινήτων και κάθε είδους τροχοφόρου. Το άναμμα φωτιάς επιτρέπεται στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους και ύστερα από

συνεννόηση με την αστυνομία.

Ομιλήτρια: Το κυνήγι επιτρέπεται;

Δασάρχης: Όχι, βέβαια. Απαγορεύεται και τιμωρείται αυστηρά.

Ομιλήτρια: Πολύ καλό αυτό! Βλέπω ότι υπάρχουν σπάνια πετρώματα εδώ και φαντάζομαι ότι οι επισκέπτες θα θέλουν να πάρουν ένα ενθύμιο.

Δασάρχης: Μπορεί να θέλουν, αλλά τιμωρείται πολύ αυστηρά η απόσπαση πετρωμάτων.

Ομιλητής: Κύριε δασάρχα, πείτε μας ποια είναι γενικά η στάση των επισκεπτών;

Δασάρχης: Γενικά, συμπεριφέρονται καλά και οι παραβάσεις που διαπιστώνονται δεν είναι και από τις πλέον σοβαρές. Συνήθως συμμορφώνονται με τις υποδείξεις μας και ακολουθούν τους κανόνες.

Ομιλήτρια: Η μέρα έσβηνε γοργά στη Βάλια Κάλντα. Ο ήλιος παρέμεινε για λίγη ώρα ακόμα στις κορυφές των υψηλών δέντρων κι ύστερα χάθηκε. Ψύχρα έπεσε στο δάσος και υγρασία, λίγα πουλιά ακούγονταν πια. Ήμασταν έτοιμοι να πάρουμε το δρόμο του γυρισμού. Μια γλυκιά κούραση μας είχε κυριεύσει. Φεύγαμε γεμάτοι από τις πανέμορφες εικόνες και τις θεσπέσιες μυρωδιές της Βάλια Κάλντα.

Διασκευή του διαλόγου του Γ. Τζατζάνη με το Θ. Μπασγιουράκη

στο άρθρο «Βάλια Κάλντα-Εθνικό Δρυμός της Πίνδου»

στο περιοδικό ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ Μάρτιος 1998.

Από τα θέματα πιστοποίησης επάρκειας της ελληνομάθειας

Επίπεδο Δ΄

Κείμενο

Αγαπητοί ακροατές, αγαπητές ακροάτριες, στη σύγχρονη εποχή οι διαφημίσεις είναι ένας τομέας που συνδυάζει και εκμεταλλεύεται την τεχνολογία και τις επιστημονικές γνώσεις. Γι' αυτό το λόγο αποφάσισα να κάνουμε μαζί μια σύντομη αναδρομή στην πορεία και την εξέλιξη της διαφήμισης στην Ελλάδα.

1979, EPT: 9.18 το βράδυ. Στους δέκτες της ασπρόμαυρης μικρής οθόνης μεταφέρεται η κουζίνα της χαρούμενης ελληνίδας νοικοκυράς, όπου δεσπόζει η περίφημη «Οικολούξ». Το ομοιοκατάληκτο σποτάκι διαρκεί μόλις λίγα δευτερόλεπτα. Είναι όμως αρκετά για να εντυπωθεί ακόμη και στο μυαλό του πιο νεαρού καταναλωτή. Στην κουζίνα «Οικολούξ...».

1998, 27 Ιουνίου, Κάννες: Στο μοντέρνο και εντυπωσιακό σκηνικό προβάλλει ένας ακίνητος και καθ' όλα σοβαροφανής φρουρός, τον οποίο πλησιάζει με «απειλητικές διαθέσεις» μια σαγηνευτική παρουσία. Κρατά στα χέρια της τον «υπέρτατο» πειρασμό, που δεν είναι άλλος από τα «Σοκολατίνα». Η τρελή λαχτάρα τον κάνει άκρως διεκδικητικό και επιθετικό. Στο δεύτερο πλάνο η κοπέλα έχει βρεθεί στο έδαφος (προφανώς από το χτύπημα του φρουρού, το οποίο δεν προβάλλεται, αλλά υπονοείται), ενώ ο περιχαρής πλέον ένστολος προδίδεται από το ίχνος της σοκολάτας που υπάρχει ακόμα στα χείλη του... Το διαφημιστικό μήνυμα αυτή τη φορά διεισδύει στο υποσυνείδητο ακόμα και του πιο υποψιασμένου και καχύποπτου καταναλωτή.

Το ευρηματικό σενάριο έχει τιμηθεί με το Χάλκινο Λέοντα στο φεστιβάλ διαφήμισης των Καννών. Είναι η πρώτη φορά που το ελληνικό δαιμόνιο δικαιώνεται και διακρίνεται στον κορυφαίο διαφημιστικό παγκόσμιο διαγωνισμό. Από τη δεκαετία του 70 στο 2000. Από το απλό και καταφανές στιχάκι που αφομοιώνεται και καταγράφεται στη συνείδηση ενός μικρού παιδιού, σε μια εικόνα που βρίθει από υπονοούμενα και χιουμοριστικές προεκτάσεις. Σπирτάδα, αισθητική, τεχνική αρτιότητα, πνευματώδες έως και φλεγματικό σενάριο είναι απλώς μερικά από τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το εντυπωσιακό άλμα που έχει επιτευχθεί στο χώρο της ελληνικής διαφήμισης.

Η ιστορία της ελληνικής διαφήμισης συνοψίζεται στα εξής: 1950: Γεννιέται ως εμπορική ανάγκη. 1970: Αναπτύσσεται ως επιστημονικός κλάδος. 1990: Φιλοδοξεί να γίνει τέχνη. Είναι προφανές πλέον ότι η σύλληψη και η υλοποίηση της διαφήμισης συμπορεύεται με την αναζήτηση της επικοινωνιακής αρτιότητας. Έπειτα από σαράντα χρόνια ο στόχος παραμένει ίδιος. Ενημέρωση και προσέλκυση του καταναλωτικού κοινού. Ωστόσο, το σποτάκι μεγάλωσε και έγινε ταινία. Ανατράφηκε

με φαντασία, λεκτικά τερτίπια και ερεθιστικές δόσεις εγκεφαλικού χιούμορ. Ενισχύθηκε με σύγχρονα τεχνολογικά μέσα και επισφραγίστηκε με πρωτοποριακές επικοινωνιακές τακτικές, θυμίζοντάς μας την αστείρευτη ευρηματικότητα του Έλληνα στην επινόηση μεθόδων πειθούς.

(378 λέξεις)

Προσαρμογή από άρθρο των Ε. Καρανάση και Ε. Καραμανώλη
Εφημερίδα *ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, 24-10-99

Από τα θέματα πιστοποίησης επάρκειας της ελληνομάθειας

Επίπεδο Δ΄

ΛΥΣΕΙΣ

Λύσεις

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Η Βάλια Κάλντα κρίνεται ο κατάλληλος χώρος για όποιον θέλει να βρει δείγματα της ελληνικής χλωρίδας.		+
Το παιχνίδι επιτρέπεται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους.	+	
Απαγορεύεται η λήψη φωτογραφιών προς πώληση.	+	
Η δύση του ήλιου σημαίνει την αποχώρηση από το χώρο.	+	
Η επίσκεψη κατά το χρονικό διάστημα από το φθινόπωρο ως την άνοιξη δεν ενδείκνυται.	+	
Προτείνεται η νυχτερινή κατασκήνωση, αλλά απαγορεύεται η κυκλοφορία μηχανοκίνητων μέσων.		+
Συνιστάται η πεζοπορία στα ειδικά διαμορφωμένα οδικά δίκτυα.	+	
Ειδικοί χώροι είναι κατάλληλοι για το άναμμα φωτιάς.	+	
Επιτρέπεται η αποκόλληση πετρωμάτων.		+

ΛΥΣΕΙΣ

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ
Το μήνυμα της διαφήμισης για την «Οικολούξ» είχε στόχο τους μικρούς σε ηλικία καταναλωτές.		+	
Οι διαφημίσεις των τεχνολογικών προϊόντων είναι πιο απλές από τις διαφημίσεις των τροφίμων.			+
Η κοπέλα στη διαφήμιση για τα «Σοκολατίνια» είναι ιδιαίτερα όμορφη.	+		
Η διαφήμιση για τα «Σοκολατίνια» βραβεύτηκε, γιατί ήταν πρωτότυπη.	+		
Οι διαφημίσεις που περιέχουν βία περνούν από ειδική επιτροπή για να εγκριθούν.			+
Το επίπεδο των ελληνικών διαφημίσεων έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία 30 χρόνια.	+		
Από το 1970 η διαφήμιση αποτελεί μια μορφή τέχνης.		+	
Ο στόχος των διαφημίσεων έχει αλλάξει τα τελευταία 30 χρόνια.		+	
Το χιούμορ και η τεχνική αρτιότητα είναι συστατικά της σύγχρονης διαφήμισης.	+		